

**KADERNOTA SPORT
GEMEENTE MEPPPEL
2006-2010**

20-12-2005

Gerichte sturing in een sportieve gemeente

	pagina
Inhoudsopgave	
1. INLEIDING	1
1.1 Gerichte sturing in een sportieve gemeente	
1.2 Opzet sportnota	
1.3 Werkwijze	
2. ANALYSE VAN ONTWIKKELINGEN EN DE GEVOLGEN VOOR SPORT	2
2.1 Bevolkingsontwikkeling	
2.2 Sportdeelname en ervaring	
2.3 De situatie bij de sportverenigingen in Meppel	
2.4 Maatschappelijke ontwikkelingen en de invloed op sport	
2.5 Samenvattend beeld ontwikkelingen	
3. SPORTBELEID GEMEENTE MEPPEL	8
3.1 Uitgangspunten	
3.2 Waarom specifieke aandacht voor sportverenigingen	
3.3 Rol van de gemeente	
4 BINNENSPOORTACCOMMODATIES	11
4.1 Aanbod en gebruik	
4.2 Onderhoud	
4.3 Toekomstige ontwikkelingen	
4.4 Beleidsperspectief	
4.5 Zwemmen	
4.6 Samenvatting binnensportaccommodaties	
5 BUITENSPOORTACCOMMODATIES	18
5.1 Aanbod en gebruik	
5.2 Onderhoud	
5.3 Privatisering	
5.4 Toekomst kunstgras	
5.5 Zelfwerkzaamheid verenigingen	
5.6 Energie: de gebruiker betaalt	
5.7 Buitensportruimte voor schoolsport	
5.8 Nieuwe initiatieven	
5.9 Sporten in de vrije ruimte	
5.10 Samenvatting buitensport	
6 TARIEVEN	26
6.1 Huidige structuur	
6.2 Beleidsmatige uitgangspunten	
6.3 Voorstel binnensport	
6.4 Voorstel buitensport	
7 SPORTSTIMULERING EN SUBSIDIEBELEID	28
7.1 Inleiding	
7.2 Sportsubsidies	
7.3 Sportstimulering	
8. FINANCIËN	32
8.1 Huidige stand van zaken	
8.2 Toekomstige ontwikkelingen/investeringsbehoefte	
9 SAMENVATTING & BESLISPUNTEN	34
9.1 Inleiding	
9.2 Hoofddoelstelling Sportbeleid	
9.3 Beslispunten	

pagina

Bijlagen

Bijlage 1 Leerlingprognose
Bijlage 2 Sportaanbieders

35
36

1. INLEIDING

1.1 Gerichte sturing in een sportieve gemeente

Sport heeft een erkende maatschappelijke betekenis gekregen. Sportbeoefening is al lang geen doel meer op zich, maar vervult ook andere functies. Sport brengt mensen bij elkaar. Sport bevordert een gezonde leefstijl, zorgt voor normen en waarden en gaat bewegingsarmoede tegen. Sport is vermaak en ontspanning, maar ook inspanning en strijd. Sport is een favoriet onderwerp voor de media en heeft zich mede daardoor ontwikkeld tot een eigen bedrijfstak, een interessante partner.

Deze toegenomen waardering voor de betekenis van de sport zorgt op lokaal niveau voor een aanzienlijke verandering in de positionering van de sport. Sport staat niet meer op zichzelf. Sport is meer. In deze Sportnota "Gerichte sturing in een sportieve gemeente" worden de vele gezichten van de sport nader tegen het licht gehouden en bepaald waarmee de gemeente Meppel de komende jaren (2006-2010) aan de slag gaat.

Dat Meppel een sportieve gemeente is blijkt uit het feit dat de deelname aan sport in Meppel boven het landelijke gemiddelde ligt. Dit is niet alleen onder de jeugd het geval, maar ook bij volwassenen en ouderen. Sport heeft dus een belangrijke functie in de gemeente. Door middel van gerichte sturing wil Meppel dan ook dat sport bijdraagt aan de leefbaarheid en gezondheid in de gemeente.

In de Sportnota wordt een onderscheid gemaakt in een drietal aandachtsgebieden:

- accommodaties
- tarieven
- sportstimulering (subsidies)

Er zijn algemene uitgangspunten vastgesteld voor het sportbeleid, waaraan de verschillende aandachtsgebieden worden opgehangen. Deze bestuurlijke uitgangspunten zorgen ook voor onderlinge samenhang.

Naast deze sportnota zijn er nog twee documenten die beleidsmatig een rol spelen. Het betreft de nota Breedtesportimpuls 2002-2007 en de Zwemvisie. Zaken die betrekking hebben op deze documenten vallen buiten het bereik van de Sportnota 2006-2010 en worden dus niet genoemd en/of uitgewerkt.

1.2 Opzet sportnota

Deze sportnota geeft de richting aan van het gemeentelijke sportbeleid in de gemeente Meppel voor de periode 2006 tot en met 2010. Aan de hand van een aantal uitgangspunten kunnen toekomstige ontwikkelingen in de gemeente worden gestuurd.

De opbouw van deze sportnota is als volgt. In hoofdstuk 2 worden de ontwikkelingen op landelijk niveau bekeken en waar mogelijk wordt een vertaalslag gemaakt naar de situatie in Meppel. De uitgangspunten voor het sportbeleid worden beschreven in hoofdstuk 3. Ontwikkelingen op de terreinen van de binnen- en buitensportaccommodaties komen in respectievelijk hoofdstuk 4 en 5 aan bod. Hoofdstuk 6 staat in het teken van de tarieven. Sportstimulering staat centraal in hoofdstuk 7. Ten slotte bevat hoofdstuk 8 een korte samenvatting, voorzien van beslispunten.

1.3 Werkwijze

De voorliggende kadernota is tot stand gekomen met ondersteuning van Marktplan Adviesgroep BV. Door de samenwerking is optimaal geprofiteerd van de expertise van Marktplan en de kennis die binnen de gemeente aanwezig is. Op basis van de reeds aanwezige documenten is gekeken welke gegevens nog noodzakelijk waren om de kadernota te kunnen schrijven. Aan de verenigingen is een vragenlijst verstuurd om inzicht te krijgen in het ledental, de behoefte en knelpunten. De gegevens uit de vragenlijst zijn verwerkt in deze nota. Verder is een analyse van de benodigde capaciteit gemaakt op basis van de normen van NOC*NSF. Met verenigingen en geïnteresseerden is van gedachte gewisseld over een aantal onderwerpen van deze kadernota (trends, accommodaties, tarieven, sportstimulering en subsidies). In gele kaders zijn vragen en opmerkingen van de verenigingen en aanwezigen weergegeven. Daar zijn beschouwingen van Marktplan Adviesgroep en de gemeente aan toegevoegd. Het is derhalve geen letterlijke weergave van het debat.

2. ANALYSE VAN ONTWIKKELINGEN EN DE GEVOLGEN VOOR SPORT

2.1 Bevolkingsontwikkeling

De gemeente Meppel heeft ruim 30.000 inwoners. Dat aantal gaat de komende jaren stijgen als gevolg van de realisatie van twee complete woonwijken: Berggierslanden en Nieuwveense Landen. In de ontwikkelingsvisie Meppel 2030 uit 1999 is uitgegaan van 45.000 inwoners in 2030. Een stijging van 15.000 inwoners ten opzichte van de huidige bevolking. De meest recente bevolkingsprognose voor Meppel van de provincie Drenthe gaat uit van circa 36.000 inwoners in 2025. Hoewel de einddatum in de Ontwikkelingsvisie vijf jaar verder ligt is het toch een behoorlijk verschil. De gemeente heeft zelf geen actuele bevolkingsprognose, maar interne gegevens over de woningmarkt voor de komende 10 jaar, laten een bevolkingsomvang zien die iets boven de provinciale cijfers ligt. Voor de looptijd van deze sportnota wordt uitgegaan van de demografische ontwikkelingen van de provincie tot 2015. Ten overvloede merken we op dat de planning van voorzieningen een cyclisch proces is. Per vier jaar is het wenselijk de voorzieningenplanning te actualiseren. Het is dus niet zo dat de berekende behoefte in deze nota vast ligt voor de komende 20 jaar. De berekeningen zijn een uitgangspunt en de gemeente zal cyclisch de behoefte bijstellen op basis van de bevolkingsontwikkelingen, maar ook de ontwikkeling in de sportdeelname en trends daarbinnen.

Tabel 2.1 Demografische ontwikkelingen

leeftijd	2005	2010	2015
0- 4	2007	1957	1962
5- 9	1852	2052	1982
10-14	1792	1938	2084
15-19	1768	1802	1924
20-24	1641	1899	1946
25-29	1919	1874	2098
30-34	2323	2006	2033
35-39	2387	2400	2081
40-44	2364	2448	2437
45-49	2255	2390	2453
50-54	2134	2204	2346
55-59	2056	2060	2153
60-64	1514	2019	2026
65-69	1159	1471	1984
70-74	1062	1087	1416
75-79	937	916	969
80-84	719	707	709
85-89	325	449	447
90-94	156	150	201
95-99	27	44	44
Totaal	30397	31873	33295

Bron: Provincie Drenthe, 2005

De komende vijf jaar gaat de bevolking van de gemeente Meppel voornamelijk groeien in de leeftijdscategorieën 5-9, 20-24 en 60-69 jaar. In de leeftijd 30-34 jaar vindt de grootste afname plaats.

Leerlingprognoses laten voor de periode tot 2010 een stijging van het aantal basisschoolleerlingen zien in de wijken Koedijklanden, Centrum, Haveltermade en Nijeveen. Ook het voortgezet onderwijs laat een stijging van het aantal leerlingen zien. Deze openbaart zich pas duidelijk na 2010. Toename van het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs leidt niet of nauwelijks tot extra vraag naar sportaccommodaties voor het bewegingsonderwijs.

2.2 Sportdeelname en ervaring

In het najaar van 2003 is in het kader van het Breedtesportproject een onderzoek gehouden onder de Meppeler bevolking naar de sportdeelname. Ruim 6.700 personen zijn benaderd in drie verschillende groep; jeugd (basisonderwijs), jongeren (voortgezet onderwijs) en volwassenen. Uit het onderzoek blijkt dat van de jeugd 85% aan sport doet en van de jongeren 87%. Gemiddeld doet 73% van de volwassenen aan sport. Het percentage volwassenen dat aan sport doet ligt hoger dan het landelijke gemiddelde. In onderstaande tabel de sportdeelname in de gemeente Meppel.

Tabel 2.1 Sportdeelname in Meppel (in %)

Aantal keer	Leeftijd								
	8-12*	13-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75 e.o.
0	15	6	14	13	15	20	28	38	50
1-11	0	6	11	5	9	8	5	4	0
12-59	24	18	24	30	33	28	22	28	33
60-119	19	23	25	28	28	23	30	18	0
120 >>	20	46	27	24	16	21	15	11	17
Sportdeelname ¹ Meppel	-	-	87	82	78	73	68	57	50
Sportdeelname ² Nederland	-	-	-	67	65	57	52	52	-

* 20% heeft de vraag niet correct ingevuld

- niet te berekenen als gevolg van afwijkende vraagstelling

Bron: Gemeente Meppel, 2004

Onder de jeugd zijn voetbal, gymnastiek, dansen, zwemmen en vechtsporten populair. Voetbal, dansen, badminton, volleybal en zwemmen zijn populair onder de jongeren en fitness, zwemmen, wielrennen, wandelen en hardlopen worden het meest beoefend door volwassenen.

Het aantal personen dat in verenigingsverband sport neemt af naar mate de leeftijd toeneemt (76% van de jeugd tot 31% van de volwassenen). Dit wordt ondersteund door de resultaten van het leefstijlonderzoek van de GDD (2004). Sporten bij een commerciële instelling of in ongeorganiseerd verband blijft redelijk constant (respectievelijk 25% en 30%).

Eén op de drie 11/12 jarigen en de helft van de 13-16 jarigen die lid zijn van een sportvereniging sporten hier drie tot vier keer per week. Per keer wordt tussen de één en twee uur gesport (GGD, 2004). Tussen de 40 en 60 procent van de jongeren sport/beweegt per week een half tot anderhalf uur buiten de sportvereniging.

In het Breedtesportonderzoek uit 2003 is gevraagd naar de tevredenheid over de sportvoorzieningen in de gemeente Meppel. Ongeveer de helft van de ondervraagden geeft aan dat ze tevreden zijn over de huidige accommodaties. De andere helft is op één of andere manier niet tevreden over de sportaccommodaties in de gemeente Meppel (zie verder ook hoofdstuk 4 en 5).

Van de jongeren uit het GGD leefstijlonderzoek vindt ruim 70% de mogelijkheden om te sporten in de gemeente (zeer) goed.

2.3 De situatie bij de sportverenigingen in Meppel

Bij de ontwikkeling van deze nota is een enquête verstuurd naar 70 sportverenigingen in Meppel. Daarvan heeft 55% de enquête geretourneerd. Voor een schriftelijke enquête is dat een goede respons (normaal is de respons bij een schriftelijke enquête 15% tot 30%). De belangrijkste uitkomsten uit deze enquête worden hieronder kort beschreven.

Eenvijfde (21%) van de verenigingen verwacht een lichte afname van het ledenbestand de komende vijf jaar. Een veel grote deel (42%) verwacht een lichte toename en 5% verwacht een sterke stijging van het aantal leden. De resterende verenigingen (29%) voorzien een stabiele situatie of kunnen deze niet inschatten (3%).

Van de verenigingen heeft 43% één of meer gehandicapte leden, 57% heeft geen gehandicapte leden. Een aandeel van 43% lijkt hoog, maar veel verenigingen hebben maar één of enkele gehandicapte leden. In de enquête gaat het in totaal om 221 gehandicapte leden. Ten opzichte van het totaal aantal leden bij de verenigingen die de enquête hebben ingevuld (5.425 leden), is dat slechts

¹ Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (% personen dat minimaal 1 keer per maand sport).

² Peiling Sportbeoefening 2002 (NOC*NSF).

4%. Vier verenigingen vertegenwoordigen het grootste deel van deze 221 leden. Landelijk hebben gehandicapten een grote achterstand wat betreft sportdeelname op valide mensen. Zeer waarschijnlijk is dat in Meppel niet anders.

Slechts 5% van de verenigingen uit de enquête heeft één of meer topsporters onder de leden. DOS'46 heeft de meeste topsporters³. De korfbalvereniging was vorig jaar 2e van Nederland. Naar schatting telt Meppel ruim 10 topsporters. Ondanks de successen van DOS'46 draait de sport in Meppel qua deelnemers toch vooral om breedtesport.

Bijna 9 op de 10 verenigingen (89%) heeft geen wachtlijst voor nieuwe leden. 11% heeft wel een wachtlijst (8% voor een bepaalde groep en 3% voor de gehele vereniging).

Ruim 8 op de 10 verenigingen (82%) heeft één of meer knelpunten of zorgen. Een kleine 20% geeft aan geen knelpunten of zorgen te hebben. De knelpunten die verenigingen vooral benoemen zijn:

- Tekort aan vrijwilligers (bestuurlijk en technisch kader);
- Vergrijzing, moeilijk om jeugdleden te krijgen en behouden;
- Onvoldoende ruimte om te sporten (zaal/velden);
- Financiële druk neemt toe (vaste lasten stijgen).

Dezelfde vraag over knelpunten is door NOC*NSF in 2003 ook landelijk voorgelegd aan verenigingen. Het beeld in Meppel wijkt niet af van de landelijke situatie.

Tweederde van de verenigingen in Meppel geeft aan voldoende ruimte te hebben voor te sporten. 18% heeft behoefte aan meer uren binnensport (in totaal 22 uur per week in de avond) en 15% wil meer velden voor buitensport.

Driekwart van de verenigingen heeft niet voldoende vrijwilligers. Een klein deel van de verenigingen (16%) heeft een vrijwilligerscoördinator of vrijwilligerscommissie ingesteld. Er is een gebrek aan zeer uiteenlopende functies, maar technisch kader en bestuurlijk kader worden het meest genoemd.

Tot slot omschrijft 1 op de 9 verenigingen haar financiële positie als zorgwekkend of minder gezond. Bijna de helft (46%) vindt die redelijk en 43% spreekt van een gezonde tot zeer gezonde financiële positie.

2.4 Maatschappelijke ontwikkelingen en de invloed op sport

Er zijn tal van trends en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de sport in Nederland in het algemeen en in de gemeente Meppel in het bijzonder. De trends worden hieronder kort beschreven en waar mogelijk voorzien van cijfers in Meppel.

Individualisering

In toenemende mate is de maatschappij aan het individualiseren. Dit komt ook tot uiting in het sportgedrag. De populariteit van individuele sporten neemt steeds verder toe. Het gaat onder andere om sporten als hardlopen, fietsen, skaten en golfen. Dat deze sporten steeds meer mensen trekt heeft ook te maken met het feit dat het ongebonden beoefend kan worden. Iemand kan gaan hardlopen en skaten op het moment dat het hem uitkomt. In 1991 was 59% van de sporters lid van een of meer sportverenigingen (41% sport buiten een vereniging om). In 1995 was dat teruggelopen tot 56,6% en in 1999 was 51,8% van de sporters aangesloten bij een of meer sportverenigingen⁴. Een trend die verontrustend is voor de georganiseerde sport. Onder jongeren neemt het zappedrag toe. Een sport wordt korte tijd beoefend, waarna ze een andere sport uitproberen.

Toename aanbod

Ten opzichte van afgelopen jaren is het aanbod aan sporten sterk toegenomen. De oorzaak hiervan ligt onder meer in de individualisering. Diversiteit komt tot uiting in de verschillende soorten sporten, maar ook in het tijdstip en de locatie. Deze toename leidt tot een bredere keuze voor de bevolking, maar staat op gespannen voet met een vast trainings- en competitieschema. Dit kan tot knel-

³ Een topsporter is hier gedefinieerd als een sportman/-vrouw die in interlandwedstrijden Nederland mag vertegenwoordigen in een gekwalificeerde tak van sport en individueel of met zijn of haar team presteert op het niveau van finales of eindrondes van Europese Kampioenschappen, Wereldkampioenschappen, Olympische Spelen of daarmee vergelijkbare toernooien, dan wel een sporter die, gelet op zijn of haar leeftijd, talent en inzet, in staat is dat niveau binnen afzienbare tijd te halen.

⁴ Bron: SCP AVO 1979-1999.

punten bij sportverenigingen leiden, onder meer een tekort aan technisch kader om de training te verzorgen, gebrek aan ruimte om de activiteiten aan te bieden. Uiteindelijk kan dit verlies van leden betekenen voor de georganiseerde sport.

Sporten met een hoog sensatiegehalte (kitesurfen, klimmen en mountainbiken) zijn de laatste paar jaren enorm in aantal gestegen. Meer en meer mensen zoeken extremere uitdagingen in de sport.

Tijdsbesteding

Om te kunnen sporten moet tijd beschikbaar zijn. Uitkomsten van het Tijdsbestedingsonderzoek (SCP, 2004) wijzen uit dat sinds 1975 steeds meer tijd wordt besteed aan werken en dat de hoeveelheid vrij besteedbare tijd met 3,1 uur is gedaald. Vooral de groep onder de 50 jaar heeft het drukker gekregen. In combinatie met het toegenomen aanbod legt dit een extra druk op de vrijetijdsbesteding. Er valt steeds meer te kiezen en er is steeds minder tijd om de keuzes in praktijk te brengen.

Docenten Lichamelijke Opvoeding

In de gemeente Meppel wordt het vak bewegingsonderwijs binnen het basisonderwijs deels verzorgd door vakleerkrachten Lichamelijke Opvoeding. Deze docenten zijn in dienst van de onderwijsbesturen en zorgen voor de invulling van het vak. Hierdoor krijgen de leerlingen kwalitatief goed bewegingsonderwijs. In het licht van de toenemende bewegingsarmoede en overgewichtproblematiek zou het een positieve ontwikkeling zijn als alle uren door vakleerkrachten worden ingevuld (en niet deels door groepsleerkrachten). Landelijk is op veel basisscholen de vakleerkracht LO verdwenen, in die zin is de situatie in Meppel beter dan gemiddeld.

In het voortgezet onderwijs is de inzet van vakdocenten verplicht en gemeengoed.

Vergrijzing

Het aantal ouderen neemt de komende jaren fors toe (zie ook paragraaf 2.1). Ook de sportdeelname onder deze groep gaat naar verwachting stijgen. Mede als gevolg van de toenemende sportdeelname en een betere medische zorg, zijn ouderen vitaler dan pakweg 30 jaar geleden. De vergrijzing en de trend dat ouderen meer sporten betekent niet automatisch een ledenwinst voor verenigingen. Ouderen sporten ook regelmatig in ongebonden verband (fietsen, wandelen, hardlopen, zwemmen). Verenigingen hebben moeite om ouderen te werven en aan zich te binden.

Professionalisering versus vrijwilligers

De druk op vrijwilligers neemt nog steeds toe. Steeds meer vrijwilligerswerk moet door steeds minder mensen worden gedaan. De betrokkenheid van leden bij de vereniging daalt gestaag, ook als gevolg van de individualisering. Tegelijkertijd is de regeldruk richting sportverenigingen toegenomen. Verenigingen hebben onder meer te maken met Arbo-wetgeving, met bestuursaansprakelijkheid, de tabakswet, paracommercialisering, regelgeving rond legionella en sociale hygiëne. Het besturen van een vereniging en het begeleiden van sporters vraagt steeds meer van het kader.

Op het gebied van technisch kader spelen jeugdleden een belangrijke rol. Het is echter een grote uitdaging geworden om deze groep vast te houden. Ook het kabinet onderkent het belang van de vrijwilliger en zet hier extra op in binnen de kabinetsnota "Tijd voor Sport, Bewegen, Meedoen, Presteren".

Multiculturele samenleving

Het aantal allochtonen in de Nederlandse samenleving neemt toe. Deze groep heeft een andere sportcultuur dan de autochtone bevolking. De sportdeelname onder allochtonen ligt duidelijk lager en de allochtone gemeenschap is minder bekend met het verenigingsleven en het vervullen van vrijwilligerstaken. Het aandeel allochtonen in de bevolking van Meppel is overigens relatief klein.

Gezondheidseffecten

Sport en bewegen hebben positieve effecten op de gezondheid. Het gaat hierbij om het vergroten van de kracht, uithoudingsvermogen, lenigheid en coördinatie, alsmede een grotere botdichtheid, lagere bloeddruk, betere cholesterolverdeling en verhouding glucose/insulinegehalte. Daarnaast verlaagt bewegen het risico op het ontstaan van bepaalde ziekten (kanker en diabetes) en heeft het een gunstig effect op het beloop van diverse aandoeningen (hart- en vaatziekten, diabetes). Bewegen heeft ook positieve effecten op psychosociale aandoeningen als depressie en angststoornissen.

Overgewicht en obesitas⁵ worden een steeds groter probleem in onze samenleving. Van de volwassen Drenten had 38% in 1991 overgewicht of obesitas. In 2003 gold dat bijna voor de helft van de volwassen bevolking (49%)! Het percentage volwassen Drenten met overgewicht of obesitas ligt boven het landelijk gemiddelde: 49% tegen 44 % gemiddeld. In Meppel heeft 43% van de volwassenen te maken met overgewicht of obesitas. Dat is dus lager dan het Drents gemiddelde, maar gelijk aan het Nederlands gemiddelde.

Ook bij kinderen en jeugd is overgewicht en obesitas een toenemend probleem. In klas 2 van het voortgezet onderwijs heeft één op de zes kinderen (17%) in Drenthe een zwaarder gewicht dan normaal. Er is geen verschil tussen jongens en meisjes. De situatie in Meppel is betrekkelijk gunstig. Van de jeugd in de 2e klas van het voortgezet onderwijs in Meppel heeft 13% te maken met overgewicht of obesitas. Meppel en Assen hebben de laagste waarde van de elf gemeenten in Drenthe. Van de kinderen in groep 2 van het basisonderwijs in Meppel heeft 12% te maken met overgewicht of obesitas. Die waarde is vergelijkbaar met het gemiddelde van de provincie voor deze leeftijdsgroep (13%). Onder meisjes in Drenthe is overgewicht of obesitas wel een groter probleem dan onder jongens (16% van de meisjes tegenover 10% bij jongens).

Technologische ontwikkelingen

Ook in de sport heeft de technologie haar intrede gedaan. Verenigingen houden met de computer hun ledenadministratie bij en innen de contributie automatisch. Ook het gebruik van internet is inmiddels gemeengoed geworden.

Naast de digitalisering zijn er ook ontwikkelingen op het gebied van materiaal en veiligheid. Zo komen er steeds meer kunstgrasvelden en kunststof atletiekbanen. In de training worden ook steeds meer verantwoorde materialen gebruikt om de veiligheid te vergroten en kinderen optimaal bewegingen te kunnen aanleren.

Economische waarde sport

Naast gezondheidseffecten zijn er ook economische effecten van sport en bewegen. Eventuele negatieve gevolgen van sportblessures (gezondheidszorg en arbeidsverzuim) worden ruimschoots gecompenseerd door de betere gezondheid over de gehele linie. Op landelijk niveau is sprake een positief saldo van ongeveer € 725 miljoen per jaar. Tevens wordt er in de sport op vele vlakken brood verdiend, van training geven tot de verkoop van sportmaterialen.

Sport landelijk hoger op de politieke agenda

Op het terrein van sport zijn verschillende organisatie actief die zich hard maken voor de (georganiseerde) sport. Ook vanuit het ministerie van VWS worden initiatieven ontplooid om de sport te versterken. Voorbeelden hiervan zijn de Breedtesportimpuls (in Meppel loopt dit tot en met 2007), de BOS-impuls (Buurt Onderwijs en Sport) en de recent verschenen kabinetsnota "Tijd voor Sport, Bewegen, Meedoen, Presteren". NOC*NSF heeft zich tot doel gesteld het aantal sporters de komende jaren te laten stijgen tot 5 miljoen (momenteel 4,5 miljoen). Hierin spelen sportverenigingen een grote rol. Dit wordt de komende jaren ook in Meppel merkbaar.

Sport in de samenleving

De afgelopen jaren is het beleid van de rijksoverheid om de samenwerking tussen sport en andere beleidsvelden te versterken zoals met onderwijs, welzijn en gezondheid. Die trend zet zich ook lokaal door. In de wijk Koedijkslanden is bijvoorbeeld in 2005 gestart met de ontwikkeling van een Brede School. De opzet is om sportverenigingen te betrekken bij de naschoolse opvang van de Brede School.

⁵ Obesitas staat voor ernstig overgewicht.

2.5 Samenvattend beeld ontwikkelingen

Meppel groeit wat betreft inwoners en dat zal leiden tot een toename van het aantal sporters. Dat vraagt tegelijk om een adequaat sportaanbod. In deze nota vindt voor de binnen- en buitensport een verdieping plaats ten aanzien van de benodigde accommodaties.

Het belang dat aan sport wordt toegekend is toegenomen. De relatie met gezondheid is nadrukkelijk aanwezig en sport kan een meerwaarde hebben voor andere beleidsdoelen (bijvoorbeeld welzijn). Ondanks deze positieve ontwikkelingen zijn er ook bedreigingen. De georganiseerde sport (de verenigingen) is een belangrijke pijler voor het sportaanbod. Landelijk hebben veel verenigingen problemen en die situatie is voor Meppel niet anders. De uitdaging waar sportverenigingen voor staan is het vernieuwen en versterken van de organisatie en het sportaanbod.

Verenigingen over trends, kansen en bedreigingen

In het sportdebat zijn de ontwikkelingen gepresenteerd en is gevraagd of men die in de praktijk tegenkomt. In grote lijnen onderschrijven verenigingen het beeld dat de nota schetst.

Heel herkenbaar is voor verenigingen het tekort aan vrijwilligers, maar ook de toenemende eisen die aan verenigingen worden gesteld. Tijdens het debat wijzen enkele verenigingen ook op andere ontwikkelingen, zoals de bezuinigingen en de toenemende moeite van particulieren om voor sport te betalen. Verschillende verenigingen vragen aandacht voor de accommodatie die niet meer voldoet of ontbreekt.

Wat op valt is dat de meeste verenigingen niet actief bezig zijn met deze ontwikkelingen. Dat is ook wel begrijpelijk. Wanneer je een tekort hebt aan vrijwilligers dan is het al moeilijk genoeg om oplossingen te vinden voor de problemen van vandaag de dag. Laat staan dat je anticipeert op trends in de samenleving. Wat Marktplan Adviesgroep landelijk ziet is dat een kleine groep verenigingen wel in staat is om actief in te spelen op trends en dat een grote groep zich afhankelijk opstelt richting de gemeente. De gemeente moet voor accommodaties zorgen en voor betaalbare tarieven. Het beeld in Meppel is wat dat betreft niet anders. Het is juist inspirerend als verenigingen voorbeelden geven hoe zij zelf omgaan met veranderingen in sportbehoeften en gewoonten. De hockeyvereniging in Meppel gaf als voorbeeld de mogelijkheid om zondagavond met een busje naar Groningen te rijden om daarmee hun studenten voor de vereniging te behouden. Daarmee anticiperen ze op een landelijke trend dat jongeren tussen de 14-20 jaar afhaken bij de vereniging. De tennisvereniging MLTC organiseert op grootschalige wijze clinics voor schoolkinderen op het eigen complex en heeft een paar jaar terug zelf een blaashal aangeschaft om meer capaciteit te krijgen.

De verenigingen willen in de meerderheid een gemeente die faciliteert (vooral in accommodaties en betaalbare tarieven), terwijl de gemeente de faciliterende rol tot op zekere hoogte wil invullen en wenst dat verenigingen zich meer aanpassen aan de veranderingen en meer hun eigen verantwoordelijkheid nemen.

3. SPORTBELEID GEMEENTE MEPPEL

3.1 Uitgangspunten

De commissie Maatschappelijke Zaken heeft in haar vergadering van 18 mei 2004 onderstaande uitgangspunten voor het sportbeleid bekrachtigd. Deze punten lagen ook aan de basis van het Breedtesportactieplan "Sport op maat kent alleen winnaars".

Maatschappelijk belang van sport

Sport heeft een erkende maatschappelijke betekenis gekregen. Sportbeoefening is al lang geen doel meer op zich, maar vervult ook andere functies. Sport brengt mensen bij elkaar. Sport bevordert een gezonde leefstijl, zorgt voor normen en waarden en gaat bewegingsarmoede tegen. Sport is vermaak en ontspanning, maar ook inspanning en strijd. Sport is een favoriet onderwerp voor de media en heeft zich mede daardoor ontwikkeld tot een eigen bedrijfstak, een interessante partner.

Hoofddoelstelling Sportbeleid

De gemeente Meppel stimuleert een vraaggericht en kwalitatief sportaanbod, heeft daarbij specifiek aandacht voor het maatschappelijk gewaardeerde verenigingsleven en voor projecten waar sport als middel ter optimalisering van de leefbaarheid en gezondheid wordt ingezet. Daarnaast streeft de gemeente naar een marktgericht en gedifferentieerd aanbod van sportvoorzieningen met activiteiten voor jong tot oud.

De algemene doelstellingen van het sportbeleid

1. Uitgaande van een eigen verenigingsverantwoordelijkheid ondersteunt de gemeente Meppel sportverenigingen bij een vraaggericht, kwalitatief en een blijvend sport- en bewegingsaanbod;
2. De gemeente Meppel wil sport integraal en interactief inzetten als middel, ter versterking van de leefbaarheid en de gezondheid;
3. Op basis van een nulmeting (sportdeelname), een probleemgerichte aanpak en doelgerichte aanpak wil de gemeente Meppel de sportparticipatie de komende jaren stimuleren;
4. De gemeente Meppel stimuleert, bij voldoende draagvlak, de realisatie van kwalitatieve en op de behoefte aansluitende sportaccommodaties verspreid over de gemeente (wijkvoorzieningen).

Uitgangspunten sportbeleid Meppel

- Sport en bewegen is van belang voor een leefbare en gezonde samenleving.
- De gemeente waardeert zowel actieve als passieve sportbeoefening.
- De gemeente vindt zowel georganiseerde, ongeorganiseerde als anders-georganiseerde (commerciële sportaanbieders en wijk/buurtverenigingen) sportbeoefening van belang.
- Gemeente en sport(er) streven een win-win situatie na.
- De gemeente wil de kansen van de sport in samenhang met andere beleidsterreinen benutten.
- De gemeente zoekt overleg en afstemming over de sportvoorzieningen en activiteiten.
- De gemeente streeft het versterken van het probleemoplossend vermogen van de sport(er) na.
- Sport dient breed toegankelijk te zijn.
- Kwaliteit mag ook wat kosten.

De bovengenoemde doelstelling en uitgangspunten zijn mede richtinggevend voor de benodigde accommodaties, de tarieven en subsidies en het sportstimuleringsbeleid. In de hierna volgende hoofdstukken wordt hier verder op ingegaan.

Verenigingen over het beleidskader

In het sportdebat zijn de uitgangspunten besproken met de aanwezige verenigingen en overige geïnteresseerden. Wat zijn de reacties?

In de eerste plaats is er enige teleurstelling bij verenigingen. Het is te abstract en het geeft te weinig richting. Men vraagt zich ook af in hoeverre het beleid afwijkt of vernieuwend is ten opzichte van het vigerend beleidskader. Wat is bijvoorbeeld "vraaggericht" en wanneer is er sprake van "voldoende draagvlak voor op de behoefte aansluitende accommodaties"?

Verder is de suggestie gedaan om veel meer te werken met doelen die SMART zijn opgesteld. SMART staat voor doelen die specifiek zijn, meetbaar zijn, geaccepteerd zijn, realistisch en tijdgebonden zijn.

In het sportdebat is door Marktplan aangegeven dat het zich wel wat voor kan stellen bij de reactie van verenigingen. Aan de aanwezigen is uitgelegd dat het beleidskader in de commissie Maatschappelijke Zaken is vastgesteld. Het is letterlijk een kader en ook niet meer dan dat. De commissie heeft een richting aangegeven en het is aan de ambtelijke organisatie om dat kader te concretiseren. Die concretisering volgt in de hoofdstukken hierna als het gaat over accommodaties, tarieven, subsidies en sportstimulering. Wat betreft het vernieuwende van dit beleidskader is toegelicht dat de vorige nota circa 15 jaar oud was. Elementen die duidelijk nieuw zijn is de waarde van sport voor gezondheid en welzijn (verbreding van sport), de lijn om het probleemoplossende vermogen bij verenigingen te versterken en het gegeven dat kwaliteit ook wat mag kosten.

De gemeente wil de sportparticipatie stimuleren, maar vindt het niet wenselijk om in de sportnota met percentages te werken als het gaat om de sportdeelname over bijvoorbeeld vijf jaar. Het probleem is dat er niemand vooraf het effect van een activiteit (en dito budget) weet. Het is buitengewoon moeilijk om mensen die niet sporten structureel aan het sporten te krijgen. De gemeente Meppel wil zeer gericht specifieke groepen gaan stimuleren, hierbij kan gedacht worden aan allochtone meisjes, kinderen in de basisschool met een motorische achterstand of uitval verkleinen van jongeren bij sportverenigingen. Hierbij moet zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van het concrete en meetbare doelstellingen.

3.2 Waarom specifieke aandacht voor sportverenigingen

Sportverenigingen hebben, ondanks de knelpunten, een goede infrastructuur om de beleidsdoelen van de gemeente te realiseren. De infrastructuur is gestoeld op het technisch en bestuurlijk kader, het aanbod en de vrijwilligers. De georganiseerde sport speelt dan ook een belangrijke rol voor de gemeente. Naast de infrastructuur zijn er nog een aantal andere redenen om de sportverenigingen een prominente rol geven bij de uitvoering van het sportbeleid.

Sociale waarde

Sport is ook vanuit sociaal perspectief van groot belang. Het bijbrengen van normen en waarden is onder meer te realiseren door de sport. Vooral sportverenigingen spelen hierbij een belangrijke rol. Ook brengt sport mensen bij elkaar. Veel sportverenigingen organiseren met enige regelmaat nevenactiviteiten, waarvoor vrijwilligers nodig zijn. Gezamenlijk een activiteit op touw zetten draagt bij aan en versterkt de sociale banden in onze gemeente.

Economische waarde vrijwilligers

Landelijk zijn de laatste jaren onder invloed van de breedtesportimpuls veel sportconsulenten en bewegingsconsulenten aangesteld die sportprogramma's opzetten en/of begeleiden. Het is echter goed te realiseren dat binnen verenigingen heel veel vrijwilligers actief zijn, die een grote economische waarde vertegenwoordigen. Het vrijwilligerswerk in de Meppeler sportverenigingen vertegenwoordigt een waarde van € 6 miljoen euro⁶ (jaarlijkse vervangingskosten als betaalde krachten dat zouden moeten overnemen). Afkalving van de georganiseerde sport, betekent ook een verlies van

⁶ Meppel telt 2.300 vrijwilligers die actief zijn binnen sportverenigingen (berekend o.b.v. landelijke kengetallen). Over het aantal uur dat vrijwilligers per week actief zijn verschillen de bronnen van 3 tot 5 uur. Wij hanteren 3 uur als (veilige) ondergrens en gaan er van uit dat een vrijwilliger 35 weken in een jaar actief is (NOC*NSF rekent met 40 weken). Uitgaande van € 25 per uur (de loonkosten van sportconsulenten en bewegingsconsulenten liggen daarboven) levert dat een bedrag op van € 6 miljoen.

vrijwilligers(kapitaal). De gemeente wil verenigingen helpen om zich aan te passen aan veranderende marktomstandigheden. Dus inspelen op bijvoorbeeld een teruglopend aantal vrijwilligers en inspelen op het binden en boeien van jeugd en ouderen.

3.3 Rol van de gemeente

De gemeente Meppel neemt een regiefunctie in waar het gaat om afstemming, aansturing en besluitvorming. Door de regiefunctie is de gemeente in staat om de verschillende partners die zich op het sportveld begeven goed in positie te brengen.

Het beleidsterrein sport heeft raakvlakken met verschillende andere beleidsterreinen waarop de gemeente Meppel zich met beleid bezig houdt. Voorbeelden hiervan zijn Onderwijs (sportaccommodaties, docenten LO), Welzijn (jeugdbeleid, buurtsportwerk, volksgezondheidszorg, patiëntenverenigingen), Facilitaire Ondersteuning (en Bureau Openbare Ruimte (onderhoud accommodaties en velden) en Recreatie en toerisme (onder meer evenementen).

4. BINNENSPOORTACCOMMODATIES

4.1 Aanbod en gebruik

De gemeente Meppel beschikt over drie sporthallen, een sportzaal en vier gymlokalen. Een aantal binnensportaccommodaties is bijna 40 jaar oud, namelijk de sporthal Het Vledder, de gymzaal in de Schoolstraat en de gymzaal Woldkade.

Tabel 4.1 Beschikbare binnensportaccommodaties

Accommodatie	Bouwjaar	Afmeting
Sporthal Het Vledder	1970	22x42 meter
Sporthal Koedijkslanden	1985	26x46 meter
Sporthal De Eendracht	1980	30x42 meter
Sportzaal Het Erf	1996	22,5x32 meter
Gymlokaal Schoolstraat	1967	10x20 meter
Gymlokaal Oosterboer	1978	12x21 meter
Gymlokaal Zuiderschool	1975	12x21 meter
Gymlokaal Woldkade	1965	10x20 meter

Bron: gemeente Meppel

De beschikbare binnensportaccommodaties worden zeer goed gebruikt. Sporthal Het Vledder heeft een bezetting van 91%! In Koedijkslanden heeft zaaldeel 3 nog ruimte op maandag-, donderdag- en vrijdagochtend. In Nijeveen heeft De Eendracht in zaaldeel 2 geen onderwijsgebruik overdag. Een bezetting van 61% en 90% is dan nog heel behoorlijk. De afstand tot Meppel is te groot om deze zaaldelen te gebruiken voor het onderwijs in Meppel. Het gymlokaal Schoolstraat is een oud gymlokaal en heeft nog capaciteit op maandag-, donderdag- en vrijdagochtend. In het gymlokaal Zuiderschool is vrijdagmiddag ruimte. In het algemeen is er 's avonds geen enkele ruimte. De beschikbare onbenutte capaciteit is hoofdzakelijk in de ochtend en een beperkt deel tussen 16.00 uur en 17.00 uur.

De bezettingsgraad komt in totaal uit op 76% en dat is hoog. Deze bezetting is gerelateerd aan 14 uur gebruik per dag en 70 uur gebruik door de week. Geen enkele andere accommodatie zoals een bibliotheek, een gemeentehuis, een school, een kinderdagverblijf of theater, heeft een zo ruime openstelling en hoge bezetting. De hoge bezettingsgraad komt doordat overdag het onderwijs de accommodaties benut en in de namiddag en avond sportverenigingen de accommodaties gebruiken.

Tabel 4.2 Aantal uren bezetting en bezettingsgraad binnensport maandag-vrijdag (70 uur=100%)

Accommodatie	Uren sport/week	Uren onderwijs/week	Totaal uren/week	Bezettingsgraad
Vledder Zaal 1	31	33	64	91%
Vledder Zaal 2	31	33	64	91%
Koedijkslanden Zaal 1	30	36	66	94%
Koedijkslanden Zaal 2	35	23	58	83%
Koedijkslanden Zaal 3	37	4	41	59%
Eendracht Zaal 1	37	26	63	90%
Eendracht Zaal 2	43	0	43	61%
Het Erf	21	48	69	99%
Schoolstraat	22	14	36	51%
Oosterboer	26	28	54	77%
Zuiderschool	20	27	47	67%
Woldkade	14	31	45	64%
Totaal	347	303	650	77%

Bron: gemeente Meppel

Er is onvoldoende gemeentelijke capaciteit om de vraag volledig op te vangen. De vraag van sportverenigingen voor het gebruik van accommodaties stijgt op een aantal momenten uit boven het aanbod. Die situatie in Meppel wijkt niet af van elders in Nederland. Verenigingen hebben traditioneel de meeste behoefte aan uren in de sporthallen aan het eind van de middag en in de avond (18.00-21.00), omdat de jeugd overdag naar school gaat en niet te laat kan trainen en verenigingen aan het begin van de middag niet beschikken over voldoende technisch kader.

Gemeenten kunnen nooit een aanbod aanbieden dat volledig is afgestemd op deze piekvraag in de avond, omdat de sporthallen dan voor de rest van de dag leeg staan en dat is exploitatietechnisch onverantwoord. Momenteel hebben de Meppeler verenigingen behoefte aan 22 uur per week extra binnensportruimte (sportzaal/of zaaldeel sporthal) en met name tussen 19.00 uur en 21.00 uur.

Uitwijking naar niet gemeentelijke accommodaties is misschien een alternatief. Het bijzonder onderwijs kan en wil soms gymzalen verhuren, maar doen dat meestal binnen hun voorwaarden (alleen onder toezicht van beheerder/conciërge). Gymzalen zijn overigens niet voor alle sportverenigingen geschikt om te trainen omdat de vloeroppervlakte en de hoogte te klein is.

4.2 Onderhoud

Binnen de gemeente Meppel zijn enkele accommodaties bijna 40 jaar oud (sporthal Het Vledder, gymzaal Schoolstraat en gymzaal Woldkade). Deze accommodaties voldoen niet meer aan de huidige eisen ten aanzien van de grootte en de gebruiksmogelijkheden. Ook de staat van het gebouwen vraagt veel onderhoud. Vervanging van de accommodaties is daarom wenselijk.

De meerjarenonderhoudsplanung voor de sportaccommodaties geeft een overzicht van de geschatte kosten voor de binnensportaccommodaties voor de komende jaren.

Tabel 4.3 Onderhoudsplanung binnensport

Accommodatie	gem/5 jaar	gem/10 jaar	gem/15 jaar	TOTAAL	Sloop
Gymzaal Woldkade	€ 12.534				Wellicht 2007
Gymzaal Schoolstraat	€ 17.785				Wellicht 2007
Gymzaal Zuiderschool	€ 6.402	€ 6.123	€ 8.871	€ 133.065	
Gymzaal Oosterboer	€ 8.018	€ 6.345	€ 10.231	€ 153.465	
Sporthal Vledder	€ 29.309				Wellicht 2008
Sporthal Koedijklanden	€ 26.189	€ 36.191	€ 32.847	€ 492.705	
Sporthal Eendracht	€ 49.406	€ 48.585	€ 39.664	€ 594.960	
Sportzaal Erf	€ 3.873	€ 11.075	€ 10.461	€ 156.915	
Totaal	€ 153.516	€ 108.319	€ 102.074	€ 1.531.110	

Bron: gemeente Meppel

4.3 Toekomstige ontwikkelingen

In de nabije toekomst speelt een aantal ontwikkelingen waarop de sportnota antwoord moet geven.

4.3.1 Stijging vraag door nieuwbouw

Wanneer bestaande binnensportaccommodaties aan de voorraad worden onttrokken, is vervanging nodig omdat de binnensport nu al een (klein) tekort aan zaalruimte heeft. Bovendien is het bieden van accommodaties voor bewegingsonderwijs een wettelijke plicht.

Door de bouw van de woonwijken Berggierslanden en Nieuwveense Landen, neemt de vraag naar de gemeentelijke binnensportaccommodaties verder toe: dat geldt zowel de onderwijsbehoefte⁷ als de behoefte van sportverenigingen.

Bij de huidige 30.500 inwoners heeft Meppel 4.100 m² bruto vloeroppervlakte sporthal en sportzaal en 904 m² vloeroppervlakte gymlokalen (exclusief buitenruimte, zoals parkeervoorzieningen). Uitgaande van een bevolkingsgroei met 19% (tot 36.000 in 2025) en een stabiele sportdeelname zou

⁷ Een leerlingprognose is opgenomen in bijlage 1.

dat betekenen dat een uitbreiding gewenst is van 902 m2 binnensportaccommodaties. De volgende uitbreiding kan deze bevolkingsgroei opvangen:

Tabel 4.4 Uitbreiding binnensport bij 19% meer inwoners

variant 1		variant 2	
1 sportzaal (22x28 m2, 2 zaaldelen)	616 m2	1 sporthal (24x44 m2, 3 zaaldelen)	1232 m2
1 gymzaal (22x14 m2)	308 m2	1 gymzaal (22x14 m2)	308 m2
totaal variant 1 3 zaaldelen van minimaal 14x22	924 m2	totaal variant 2 4 zaaldelen van minimaal 14x22	1540 m2

In de eerste variant volgt de uitbreiding de geprognosticeerde bevolkingsgroei. De tweede variant biedt meer ruimte voor binnensport en houdt rekening met het tekort dat er nu al is en een toename van de sportdeelname. Men moet zich wel realiseren dat vooral de groep 5-29 jarigen gebruik maakt van de binnensportaccommodaties. De bevolkingsgroei vindt plaats bij de jeugd, maar nog veel sterker bij senioren. Juist de groeiende groep senioren sport niet via verenigingen (fietsen, wandelen) of benut andere accommodaties (zwembad of tennisbanen). Omdat de uitbreiding van de binnensport gefaseerd zal plaats vinden kan de gemeente de uitbreiding laten afhangen van de ontwikkeling van de behoefte op dat moment. De gemeente hoeft zich nu niet vast te leggen voor de periode tot 2025.

Bij de uitbreiding en vervanging van binnensportaccommodaties speelt de hemelsbrede afstand van de scholen tot de accommodaties een grote rol. Hiervoor maakt de gemeente Meppel gebruik van een onderwijshuisvestingsverordening. Deze verordening gaat uit van normafstanden tot een bepaalde accommodatie. Voor een basisschool met minimaal 20 klokuren bewegingsonderwijs is de maximale afstand 1 kilometer hemelsbreed. Bij 15 tot 20 klokuren geldt een maximale afstand van 3,5 kilometer. In het voortgezet onderwijs hanteert men een afstand van maximaal 2 km.

4.3.2 Vervanging van oudere binnensportaccommodaties

Sporthal Het Vledder en twee gymlokalen (Woldkade en Schoolstraat) zijn oudere accommodaties met oplopende onderhoudskosten. De gemeente wil de locatie Het Vledder herontwikkelen voor andere (niet sport) doeleinden. Voor sporthal Het Vledder moet gezocht worden naar een nieuwe locatie binnen de gemeente, omdat de capaciteit niet gemist kan worden. Bij het zoeken van een geschikte alternatieve locatie wordt rekening gehouden met de onderwijshuisvestingsverordening.

Het PCBO heeft een eigen ruimte voor bewegingsonderwijs aan de Catharinastraat. De onderhoudskosten zijn voor het PCBO dusdanig hoog dat zij de accommodatie wil afstoten.

4.3.3 Overige ontwikkelingen in het onderwijs

Er spelen in het onderwijs diverse ontwikkelingen wat betreft de mogelijke verplaatsing van gebouwen. Dat zou ook consequenties kunnen hebben voor het bewegingsonderwijs.

- Het voortgezet onderwijs Stad & Esch is gevestigd op verschillende locaties in Meppel en heeft aangegeven te streven naar een unilokatie op de Randweg. Deloitte onderzoekt de mogelijkheden naar een unilokatie.
- Het Greijdanus College heeft behoefte aan uitbreiding en renovatie van de huidige accommodatie.
- In de wijk Koedijkslanden wordt het Brede School-concept geïmplementeerd. Mogelijkerwijs wordt dat ook in fysieke zin gerealiseerd. Dat kan ruimtelijke gevolgen hebben voor de binnensport.

Het probleem bij de onderwijskundige ontwikkelingen is dat geen duidelijkheid bestaat over de verschillende ontwikkelingen (er is nog geen besluit genomen) en de ontwikkelingen met elkaar samenhangen.

*Sportbehoeften veranderen: een klimwand in de sporthal
Het Vledder en bowls; een sport die onder senioren aan populariteit wint.*

4.4 Beleidsperspectief

4.4.1 Uitgangspunten

De gemeente heeft een wettelijke taak om te zorgen voor onderwijshuisvesting inclusief bewegingsonderwijs. Indien geen capaciteit in de omgeving beschikbaar is (afstand is afhankelijk van het aantal klokuren bewegingsonderwijs), dient de gemeente een voorziening te creëren.

Het Rijk verstrekt via de algemene toelage een vergoeding voor de onderwijshuisvesting (inclusief bewegingsonderwijs). Deze is niet geormerkt. Planning van onderwijshuisvesting en het bewegingsonderwijs moet weloverwogen plaatsvinden. Er is beslist geen overcapaciteit wat betreft het bewegingsonderwijs. In de toekomst zal de behoefte aan accommodaties voor bewegingsonderwijs toenemen. Dat betekent geen herontwikkeling of onttrekking van accommodaties voor het bewegingsonderwijs zonder tegelijk een adequaat alternatief aan te bieden. Vanuit de huidige sportbegroting zijn er geen middelen om nieuwe accommodaties te financieren.

De sportverenigingen hebben op dit moment al een tekort aan binnensportaccommodaties. Ook bij de sportverenigingen verwachten we een toenemende behoefte. Verenigingen gebruiken de accommodaties voor training en competitie. Het onttrekken van binnensportaccommodatie betekent dat de

gemeente tegelijk een vervangend aanbod moet aanbieden en voorkeur met een grotere capaciteit rekening houdend met de toekomstige behoefteontwikkeling. Hierbij dient een goede spreiding van de sportaccommodaties over de gemeente Meppel, in de verschillende wijken, te worden gerealiseerd.

Door de groei van de gemeente is het nodig de capaciteit binnensportaccommodaties op lange termijn (2025) uit te breiden met tenminste 1.000 m² netto vloeroppervlakte.

4.4.2 Mogelijke oplossingen

Vervanging Het Vledder

Wanneer het Vledder (mogelijk in 2008) wordt gesloopt, is een vervangende sporthal nodig voor zowel bewegingsonderwijs als verenigingsgebruik. Er zijn verschillende opties mogelijk.

Insteek van het college: ombouwen koelvrieshuis tot sporthal en evenementenhal

Het koelhuis is eigendom van de gemeente en heeft een oppervlakte van 130 bij 50 meter. Het gebouw zou omgebouwd kunnen worden tot sporthal (55x25) en evenementenhal (75x25). De locatie biedt voor de sport vier zaaldelen en dat zijn er twee meer dan in Het Vledder. De koelhuioptie speelt dus in op de benodigde uitbreiding van de binnensportcapaciteit. Bereikbaarheid van de sporthal voor het onderwijs is niet optimaal. De ontsluiting van de locatie verdient de nodige aandacht bij de uitwerking.

De gemeente overweegt de ontwikkeling via een PPS-constructie realiseren (publiek-private samenwerking). Een punt van aandacht is dat als Het Vledder gesloopt wordt, er tegelijk vervangend aanbod beschikbaar moet zijn. De locatie is voor een evenementenhal ideaal door de situering op een bedrijventerrein en dicht bij het NS-station.

Alternatieven

Naast de insteek van het college zijn er voor de realisatie van een sporthal nog een aantal alternatieven in de gemeente Meppel. Er is ruimte bij het zwembad om een sporthal te realiseren. Tevens heeft onderzoeksbureau Deloitte de opdracht gekregen om te kijken naar de mogelijkheid van een sporthal bij de mogelijk nieuw te bouwen (uni)locatie van Stad & Esch aan de Randweg. Ten tijde van het schrijven de kadernota is er over de uitkomst nog niets te melden.

In alle varianten heeft het de voorkeur een gezamenlijke verenigingsruimte (kantine, bestuursruimte en sponsoruimte) bij de sporthal te realiseren.

Gymlokalen Schoolstraat en Woldkade vervangen door sportzaal

In Meppel Noord staan de gymzalen Woldkade en Schoolstraat. Beide zijn toe aan vervanging qua onderhoud en de afmetingen zijn ook kleiner dan een standaard-gymzaal. Het vervangen van de gymzalen door één nieuwe sportzaal is een alternatief om het faciliteitsniveau te handhaven/vergroten in Meppel Noord. Het verbetert de kwaliteit voor onderwijs en verenigingen en in de avond biedt het enige uitbreiding in uren. De twee huidige gymlokalen worden 's avonds redelijk gebruikt en vervanging door een sportzaal vergroot de capaciteit met circa 25 uur per week (de huidige gymlokalen hebben hun beperkingen waardoor verenigingen er niet meer gebruik van maken dan nu het geval is). Het voordeel van deze ontwikkeling is dat een sportzaal op deze plaats beter inspeelt op de toenemende behoefte uit Nieuwveense Landen.

Het gymlokaal Woldkade wordt gesloopt en het lokaal Schoolstraat kan worden afgestoten aan het Greijdanus College of eveneens worden gesloopt en het gebied kan worden herontwikkeld. Nieuwbouw van de sportzaal op de huidige locatie van gymzaal Woldkade kan starten in 2007, hiervoor is een vervangingsinvestering van € 1.550.000 geraamd.

Overnemen speellokaal (Catharinastraat/PCBO)

Het PCBO wil het speellokaal afstoten. Het gaat niet om een standaardgymlokaal. De afmeting is kleiner en de douchevoorzieningen zijn afgesloten en kunnen alleen in gebruik worden gesteld als de warmwaterinstallatie voldoet aan de richtlijnen voor legionella-preventie. De gemeente heeft vanuit haar regierol geen belang om de accommodatie over te nemen, doch zij heeft wel een zorgplicht ten aanzien van het vak bewegingsonderwijs. Dit betekent dat de gemeente voor geschikte sportaccommodatie moet zorgen, binnen de regels van de verordening onderwijshuisvesting.

In de gemeentelijke verordening staat hierover het volgende:

'een basisschool met een behoefte van ten minste 20 klokuren gymonderwijs moet binnen een straal van 1 kilometer (hemelsbreed) een geschikte accommodatie hebben, een basisschool met een behoefte van ten minste 15 klokuren moet binnen een straal van 3,5 kilometer een geschikte accommodatie hebben en een basisschool met een behoefte van ten minste 5 klokuren moet binnen een straal van 7,5 kilometer een geschikte accommodatie hebben'.

Op dit moment gebruikt de Calvijnschool voor 10 uur het PCBO-lokaal voor het bewegingsonderwijs. De Vrije School gebruikt het lokaal voor 8 uur. De Anna Frankschool (centrum) 6 uur. In alle gevallen valt de behoefte in de categorie meer dan 5 en minder dan 15 klokuren. De maximale afstand is dan (hemelsbreed) 7,5 kilometer.

Er zijn vier opties. De eerste optie is dat de gemeente de accommodatie overneemt. Dat betekent een jaarlijkse onderhoudslast van circa € 15.000. Een alternatief is het doen van een bijdrage aan de onderhoudskosten. Het PCBO blijft in deze optie eigenaar van het pand. De derde optie doet zich voor wanneer Stad & Esch een unilocatie betreft en de gymzaal van Stad & Esch aan de Prinses Marijkestraat mogelijk vrij komt. Dit is zeer dicht gelegen bij de basisonderwijsinstellingen in het centrum van Meppel. Optie vier is het herontwikkelen van de ruimte van het speellokaal, of deze inzetten voor onderwijsgebruik en voor de sport gebruik maken van de nieuwe sporthal bij het Koelhuis of het zwembad. Deze afstand is in beide gevallen hemelsbreed 1 kilometer.

Brede School Koedijkslanden

In de wijk Koedijkslanden wordt mogelijk een Brede School gerealiseerd waarbij een bestaand gymlokaal zou kunnen verdwijnen. Een van de opties is het gymlokaal van FC Meppel renoveren en gebruiken voor bewegingsonderwijs (indien FC Meppel daarmee instemt). Een andere optie is een nieuw gymlokaal bouwen. In het eerste geval zijn de kosten € 200.000 en bij nieuwbouw moet men uitgaan van € 800.000 inclusief btw.

Beheer en privatisering binnensport

De sporthallen, sportzalen en gymnastieklokalen hebben (anders dan veelal de buitensport) verschillende gebruikers. Beheer op afstand (klachten onderhoud) is noodzakelijk. De kantines van de sporthallen zijn in de drie sporthallen verpacht. Bij één sporthal (Het Vledder) is een beheerder aanwezig die in gemeentedienst is. Met de pachter van sporthal Koedijkslanden zijn afspraken gemaakt over bepaalde beheerstaken. Dit laatste wil de gemeente in de toekomst meer gaan hantieren. Over de aard van de werkzaamheden en de rechten/plichten dienen heldere afspraken gemaakt te worden.

Privatisering van binnensportaccommodaties komt landelijk soms voor. Het is minder gangbaar dan de buitensport. In enkele gemeenten hebben grote verenigingen zelf een sporthal of sportzaal overgenomen. In Meppel is die situatie niet aan de orde en kan het geen hal toewijzen aan één vereniging. De exploitatie van een sporthal of sportzaal is voor een vereniging ook niet eenvoudig, zeker wanneer de onderwijsdekking (het onderwijsgebruik) weg zou vallen.

4.5 Zwemmen

In maart 2005 heeft de gemeenteraad ingestemd met de Zwemvisie. Hierin is omschreven welke beleidsuitgangspunten de gemeente Meppel hanteert ten aanzien van het zwemmen. De kadernota sport volgt wat betreft het zwemmen de Zwemvisie. In de zwemvisie zijn drie beleidsvoorstellen opgenomen:

1. De gemeente wil dat sport, waaronder zwemmen, breed toegankelijk is. De gemeente heeft de intentie om iedere burger te stimuleren om verantwoord te sporten, maar vindt dat kwaliteit binnen de grenzen van betaalbaarheid, de gebruiker ook wat mag kosten. De gemeente vindt het instructiezwemmen van kinderen in de basisschoolleeftijd vanuit veiligheidsoverwegingen van belang en vindt dat deze kinderen minimaal moeten worden opgeleid voor zwemdiploma A.
2. De gemeente stelt de volgende prioriteit voor het lokale zwembeleid vast:
 - I. Instructiezwemmen
 - II. Schoolzwemmen
 - III. Verenigingszwemmen
 - IV. Recreatiezwemmen
 - V. Doelgroepzwemmen

3. De gemeente blijft als eigenaar van Bad Hesselingen de verantwoordelijkheid nemen voor een kwalitatief hoogwaardig zwembad als lokale basisvoorziening met als secundair belang een goede regionale uitstraling.

4.6 Samenvatting binnensportaccommodaties

Dat in Meppel binnensportaccommodaties vervangen moeten worden, staat niet ter discussie. De vraag of een alternatief voor Het Vledder gevonden moet worden bij het koelhuis of het zwembad hangt af van veel andere ontwikkelingen, onder meer het wel of niet realiseren van een unilocatie voor Stad & Esch. Het Vledder kan pas gesloopt worden als een alternatief gereed is. Vervanging van de gymzalen Schoolstraat en Woldkade door een sportzaal is een gewenste ontwikkeling. Een oplossing voor het PCBO ligt gecompliceerder. Omdat de gebruikers zeer weinig klokuren hebben, mag de gemeente verwijzen naar verder weg gelegen accommodaties. Bij een eventuele Brede School in Koedijklanden is een oplossing voorhanden wanneer het bestaande gymlokaal moet wijken voor de Brede School.

Wat betreft het zwemmen en het zwembad volgt de kadernota de Zwemvisie die in 2005 is vastgesteld. De gemeente blijft eigenaar van Bad Hesselingen en heeft een prioritering aangegeven voor het lokale zwembeleid (instructie en schoolzwemmen boven verenigingszwemmen en verenigingszwemmen boven recreatie- en doelgroepzwemmen).

In het sportdebat is wat betreft de binnensport vanuit het onderwijs aandacht gevraagd voor spreiding van gymlokalen en daarmee beperking van loopafstanden met kinderen. De gemeente deelt deze mening en dat is ook formeel geregeld via de onderwijsverordening waarin de hemelsbrede afstand is aangegeven.

De bridgevereniging heeft tijdens de avond de behoefte kenbaar gemaakt aan een denksportcentrum in Meppel (bridge, schaken, dammen). Volgens Marktplan heeft een denksportcentrum geen hoge prioriteit en wel om twee redenen. In de eerste plaats richt de sportnota zich op sport en bewegen en daarmee bedoelen we de fysieke inspanning. Het is immers de fysieke inspanning die een positieve bijdrage levert aan de gezondheid en het verminderen van overgewicht. Bij denksporten ontbreekt die fysieke component.

In de tweede plaats vraagt de denksport niet om een sportspecifieke accommodatie. Voor voetbal is een voetbalveld nodig, voor basketbal en volleybal heb je een sporthal nodig met eisen aan de sportvloer, de afmetingen en hoogte van de zaal et cetera. Denksporten vinden plaats in allerlei zalen: zalen bij/in kerken, gemeenschapshuizen, soms een aula of lokaal van een school en soms ook in een denksportcentrum. Dat laatste is in Nederland beslist geen standaard.

De landelijke denksportbonden stimuleren de oprichting van denksportcentra. Dat is ook wel begrijpelijk. Het is een feit dat in allerlei zaaltjes de denksport wordt beoefend, maar dat wil niet zeggen dat dat onder geschikte omstandigheden gebeurt (toegankelijkheid ouderen, matige verlichting, te weinig opbergruimte, te krappe behuizing, geluidsoverlast et cetera). Een denksportcentrum biedt denksportverenigingen niet alleen een ruimte om goed hun tak van sport te beoefenen, maar ook om hun sport beter promoten en te groeien.

De gemeente streeft naar sportaccommodaties die aansluiten op de behoefte. Tegelijk onderkent de gemeente ook de eigen verantwoordelijkheid van verenigingen en wil ze het probleemoplossend vermogen van de sport(er) versterken (zie paragraaf 3.1). Concreet komt dat er op neer dat het initiatief in de eerste plaats bij de sportverenigingen ligt om hun wensen in de vorm van een plan te concretiseren (programma van wensen, ruimtebehoefte, investeringskosten, exploitatieraming, beheervorm). Dat geeft geen garantie op succes, maar het maakt het wel concreter in hoeverre de ambitie haalbaar is. De verenigingen moeten zelf initiatief nemen om de mogelijkheden te verkennen en naar oplossingen te zoeken. De sleutel tot de oplossing hoeft ook niet per definitie bij de gemeente te liggen. Er zijn meer eigenaren van vastgoed.

5. BUITENSPORTACCOMMODATIES

5.1 Aanbod en gebruik

Meppel heeft drie sportparken:

- sportpark **Ezinge** (9 voetbalvelden en 1 vierlaans kunststofatletiekbaan);
- sportpark **Koedijkslanden** (1 kunstgras hockeyveld, 6 gravel tennisbanen, 4 hardcourtbanen, 2 tennishallen met 6 tapijtbanen, 1 honkbalveld en 1 softbalveld, 1 kunstgras korfbal/hockeyveld);
- sportpark **Tussenboerslanden** in Nijeveen (3 voetbalvelden, 4 gravel tennisbanen, 1 kunstgras korfbalveld, 2 graskorfbalvelden, ijsbaan)

Sportpark Koedijkslanden wordt momenteel heringericht en gerenoveerd. Voor de sportverenigingen is dat een positieve ontwikkeling, mede gelet op de toekomst.

De hockeyvereniging heeft door de renovatie van het sportpark een zandingestrooid kunstgrasveld gewisseld voor een semi-waterveld. Het zand-kunstgrasveld wordt gebruikt door korfbalvereniging MEKO'74⁸.

Voor de hockeysenioren die op zondag spelen is 1 veld ruim voldoende. De huidige capaciteit op zaterdag is voor de jeugd eigenlijk al te krap. Er wordt dan uitgeweken naar het veld van MEKO. Op dit moment doet 1,1% van de Meppeler bevolking aan hockey (360 leden op 30.500 inwoners). Omdat zowel de bevolking als de deelname aan hockey (vooral onder de jeugd) groeit, is een ledenomvang van 450 en misschien 500 op langere termijn is aannemelijker. Waarschijnlijk heeft de vereniging op korte termijn een 2e kunstgrasveld nodig. Bij de herontwikkeling van Koedijkslanden is rekening gehouden met het scenario dat het zandkunstgrasveld weer terug gaat naar de hockeyvereniging en voor MEKO een kleiner kunstgrasveld wordt aangelegd.

Voor MEKO is één kunstgrasveld voldoende. MEKO heeft twee seniorenteams op zondag (waarvan normaal gesproken 50% thuis), 2 midweekse teams en 3 jeugdteams die zaterdag korfballen (waarvan normaal 1 a 2 thuis). Met 1 kunstgrasveld kan de verenigingen de toekomstige groei ook opvangen.

De tennisaccommodatie op Koedijkslanden is van de vereniging MLTC en dus geen gemeentelijk eigendom. De vereniging heeft een blaashal aangeschaft en plaats die in het winterseizoen over de gravelbanen. Desondanks heeft MLTC tijdens de tenniscompetitie te weinig banen. Voor recreatief gebruik is er nog voldoende ruimte om te groeien. De sloop van de verouderde kleedkamers op het sportpark in de omgeving van MLTC biedt mogelijk perspectief voor de aanleg van extra banen voor de vereniging.

De honk- en softbalvereniging Blue Devils krijgt een nieuwe accommodatie die in het voorjaar 2006 gereed is.

Sportpark Ezinge huisvest drie voetbalverenigingen: Alcides, MSC en FC Meppel. Centraal gelegen op het sportpark ligt een vierlaans kunststofatletiekbaan en een zeslaans sprintbaan (aangelegd in 2001). De atletiekvereniging De Sprinter is de vaste gebruiker van de atletiekaccommodatie.

Alcides beschikt over drie wedstrijdsvelden en 2 oefenhoeken die samen overeenkomen met ruim 1 trainingsveld. Volgens de normen heeft de vereniging voldoende aan twee wedstrijdsvelden (in plaats van drie) en 1 trainingsveld. De vereniging geeft zelf aan dat ze 1 oefenveld te weinig heeft.

MSC beschikt over drie wedstrijdsvelden (waarvan 1 Wetra⁹ veld) en 2 oefenhoeken die samen overeenkomen met ruim 1 trainingsveld. Volgens de normen heeft de vereniging behoefte aan de huidige drie wedstrijdsvelden en 1 trainingsveld. De vereniging geeft zelf aan dat ze 1 oefenveld te weinig heeft. Volgens de normen heeft een vereniging bij 1 tot 3 wedstrijdsvelden behoefte aan 1 trainingsveld.

⁸ De gemeente is eigenaar van het van het zandveld en het semi-waterveld is eigendom van de vereniging.

⁹ Wetra staat voor wedstrijd/trainingsveld, een wetraveld is intensiever bespeelbaar door het gebruik van bepaalde grassoorten.

Afbeelding 5.1 Sportpark Ezinge (luchtfoto 2003)

FC Meppel beschikt over drie wedstrijdvelden (waarvan 1 Wetra veld) en 1 trainingsveld. FC Meppel is een zaterdagvereniging, dat betekent dat zowel pupillen, junioren als senioren op de zaterdag hun wedstrijden afwerken (in tegenstelling tot Alcides en MSC waar de senioren zondag spelen). Volgens

de normen heeft de vereniging behoefte aan de vier wedstrijdvelden en 2 trainingsvelden. De vereniging geeft zelf aan dat ze 1 oefenveld te weinig heeft en dat klopt met de berekening.

Tabel 5.1 Overzicht voetbal op Ezinge en Nijeveen

		Volgens norm nu nodig	Opmerking vereniging in enquête
Alcides	3 wedstrijd velden 2 oefenhoeken (ca 1 trainingsveld)	2 wedstrijd velden 1 trainingsveld	Nu 1 trainingsveld tekort
MSC	3 wedstrijd velden (waarvan 1 Wetra) 2 oefenhoeken (ca 1 trainingsveld)	3 wedstrijd velden nodig (2,5 afgerond 3) 1 trainingsveld	Nu 1 trainingsveld tekort
FC Meppel	3 wedstrijd velden (waarvan 1 Wetra) 2 oefenhoeken (ca 1 trainingsveld)	3 wedstrijd velden nodig (2,5 afgerond 3) 1 trainingsveld	Nu 1 trainingsveld tekort
SVN (Nijeveen)	2 wedstrijd velden 1 pupillenveld 1 oefenhoek/veld	2 wedstrijd velden 1 trainingsveld	Nu 1 trainingsveld tekort

De huidige veldcapaciteit op sportpark Ezinge is voor de drie verenigingen toereikend om aan de vraag te voldoen, behoudens FC Meppel dat krap zit. Hierbij moet worden opgemerkt dat de velden in optimale conditie moeten verkeren om de capaciteit te blijven waarborgen. Een aantal velden op sportpark Ezinge dient in de komende jaren (regulier) gerenoveerd worden (geheel of alleen de top-laag). De toekomst van sportpark Ezinge is mede afhankelijk van de besluitvorming over de locatie van de evenementenhal en de besluitvorming rondom Stad & Esch.

Sportpark Nijeveen

Het sportpark Tussenboerslanden in Nijeveen bestaat uit korfbal-, voetbal- en tennisvelden. De korfbalvereniging DOS'46 heeft 1 kunstgrasveld en een ruimte om twee natuurgrasvelden uit te zetten inclusief veldverlichting. Voor de wedstrijden heeft DOS'46 voldoende aan 2 velden (2 velden zaterdag en 1 veld zondag). Het is gebruikelijk om bij twee wedstrijd velden te beschikken over 1 separaat trainingsveld. DOS'46 heeft drie velden en voldoende capaciteit voor wedstrijden en trainingen.

Momenteel ligt de piekbehoefte op zaterdag met 1,7 veld (1,8 wanneer een zondagsteam van de senioren op zaterdag moet spelen tegen een zaterdagvereniging). Met het kunstgrasveld en de twee natuurgrasvelden kan de vereniging voldoende groeien qua wedstrijdcapaciteit op zaterdag en zondag. Mogelijk wordt in de verre toekomst de bespeling van het natuurgras te intensief (wedstrijd en training) want een natuurgrasveld heeft een bespelingscapaciteit van 250 uur. Omzetten van natuurgras in kunstgras is dan een optie. Met ingang van 2005/2006 wordt de nationale korfbalcompetitie in de zaal gespeeld en dat geldt dus ook voor het eerste en tweede seniorenteam van DOS'46. De behoefte op zondag (en trainingsbehoefte door de week) is daardoor verminderd, maar daarentegen heeft DOS'46 juist meer behoefte aan zaalruimte. Tevens heeft de vereniging de wens geuit voor een grotere sporthal in Nijeveen. Dit is waarschijnlijk moeilijk te realiseren. Mogelijke alternatieven doen zich voor op sportpark Ezinge of op langere termijn in de nieuwe wijk Nieuwveense Landen.

SVN is een zaterdagvereniging en heeft momenteel 2 wedstrijd velden, een pupillenveld (geen standaardveld) en een oefenveld (kleine afmeting). Volgens de normen heeft SVN behoefte aan 2 wedstrijd velden en 1 trainingsveld. De trainingscapaciteit kan een aandachtspunt zijn. De normbehoefte aan velden ligt nu op 1,99 wedstrijd veld. Dat betekent dat groei snel leidt tot een tekort (bij een toename 0,25 normteam is een extra veld nodig). In de ruimtelijke visie Nijeveen (najaar 2004) wordt gesproken over uitbreiding van het sportpark met 2 voetbalvelden. Wanneer de bevolkingsontwikkeling niet richting 45.000 gaat maar naar 36.000, dan is een uitbreiding met 1 veld voldoende. De aanleg van een kunstgrasveld is hiervoor een optie. De mogelijke uitbreiding kan wel al worden meegenomen bij een actualisering van het bestemmingsplan.

NTC tennis in Nijeveen heeft 4 gravelbanen waarvan 3 met verlichting (de banen zijn eigendom van de vereniging). De vereniging heeft circa 230 spelende leden. De KNLTB hanteert als norm 70 spelende leden per baan (zonder verlichting) en 90 spelende leden per baan met verlichting. Deze normen gelden ongeacht de baansoort (gravel, kunstgras). De capaciteit is voldoende voor verdere ledengroei. In de winter gebruikt de vereniging de blaashal in Meppel en de hal in Steenwijk.

Centrum Meppel

Tivoli heeft een tennisaccommodatie in het centrum van Meppel (Catharinastraat). De vereniging beschikt over 4 gravelbanen en heeft circa 200 spelende leden. Daarnaast zijn er twee kegelbanen in de accommodatie ondergebracht. De accommodatie is eigendom van de vereniging.

Algemeen

In het algemeen zal de gemeente bij het eventuele uitbreidingsvragen (naar aanleiding van een tekort) de situatie op gemeenteniveau zwaarder laten wegen dan het individuele verenigingsniveau. Het kan betekenen dat wanneer bij vereniging X een tekort ontstaat en bij vereniging Y nog voldoende plaats is, de gemeente niet investeert in capaciteitsuitbreiding.

5.2 Onderhoud

Voor de binnensport is een meerjarenonderhoudsplan aanwezig. Voor de buitensport is dat niet volledig. De gemeente wil in de toekomst ook voor de buitensport gaan werken met zogenaamde MIP's en MOP's: de meerjaren investeringsprogramma's en meerjaren onderhoudsprogramma's. Deze dienen periodiek, om de twee à vier jaar te worden geactualiseerd.

5.3 Privatisering

In veel gemeenten in Nederland worden buitensportaccommodaties, geheel of gedeeltelijk, in eigendom, beheer en/of onderhoud overgedragen aan sportverenigingen. Er zijn ook gemeenten die een privatisering door negatieve ervaringen terugdraaien. Een volledige privatisering van buitensport wordt door de gemeente niet actief gestimuleerd. Onder de volgende voorwaarde kan gesproken worden over privatisering:

- de overdracht voor beide partijen levert een win-win-situatie op;
- de instandhouding en een optimaal gebruik van sportaccommodatie staat voor de gemeente centraal;
- de vereniging is zoveel mogelijk baas in "eigen huis";
- de vereniging loopt niet al te veel risico;
- er dienen voldoende waarborgen te zijn voor kwaliteitsbehoud en -bewaking;
- er is overdracht van het beheer, de exploitatie van accommodaties en de opstallen, het eigendom van grond blijft bij de gemeente;
- per situatie en complex worden uitgangspunten geconcretiseerd en/of aangevuld. De gemeenteraad neemt het uiteindelijke besluit over de voorwaarden van overdracht.

5.4 Toekomst kunstgras

Kunstgras is in het hockey een standaard. Er zijn nauwelijks nog verenigingen die niet op kunstgras spelen. Veel hockeyverenigingen hebben in het verleden zelf het initiatief genomen tot aanleg en bekostiging van een kunstgrasveld. Dat geldt ook voor de vereniging in Meppel. Kunstgras in het korfbal is in opkomst, maar op lagere niveaus is spelen op natuurgras nog gebruikelijk. Bij voetbal is wel sprake van uitbreiding van kunstgrasvelden, maar het aantal natuurgrasvelden is vele malen groter dan de kunstgrasvelden.

Het voordeel van een kunstgrasveld voor voetbal is dat er veel meer gebruik kan worden gemaakt van een veld. Een natuurgrasveld kan jaarlijks 250 uur bespeeld worden en bij kunstgras is dat bijna 5x zoveel. Kunstgras is echter zeer duur: een veld kost al snel € 400.000 en na 15 jaar is de top laag (kosten € 250.000) aan vervanging toe. De kosten per speelduur zijn alleen lager bij een natuurgrasveld als de bespeeling op het veld veel hoger wordt. Kunstgras kan een oplossing zijn wanneer er een ruimteprobleem is en twee of drie natuurgrasvelden vervangen worden door een kunstgrasveld. De vrijgekomen ruimte kan de gemeente herontwikkelen. Kunstgras kan ook relevant zijn wanneer de bodemgesteld slecht is en dat leidt tot hogere onderhoudskosten. Per situatie zal een afweging nodig zijn. Ook is een standpuntbepaling wenselijk voor welke sporten de gemeen-

te in kunstgras wil investeren of dat verenigingen zelf kunstgras moeten financieren, eventueel met een bijdrage van de gemeente.

Tabel 5.2 Investeringskosten aanleg en vervanging op basis van kengetallen

Type accommodatie	Investering aanleg	Vervanging toplaag (12/15 jaar)
Voetbalveld (natuurgras)	€ 90.000- € 125.000	€ 60.000 - € 80.000
Voetbalveld (kunstgras)	€ 350.000 - € 450.000	€ 250.000 - € 300.000
Korfbalveld (kunstgras)	€ 170.000	€ 100.000
Atletiekbaan (kunststof)	€ 1.000.000	€ 500.000

Tabel 5.3 Landelijke kengetallen voetbalvelden

	speeluren per jaar	investering aanleg x €1000	afschrijving jaren	onderhoud per jaar x € 1000	exploitatie-last/jaar* x €1000	kosten /speeluur
Natuurveld	250	125	25	10	14	54
WeTra	400	150	20	13	21	51
Wetra+	800	350	20	15	33	41
Kunstgras	1200	400	12	7	40	34

* incl. kapitaallasten

Bron: Grontmij

5.5 Zelfwerkzaamheid verenigingen

Zelfwerkzaamheid is het uitvoeren van werkzaamheden door verenigingen die voorheen door de gemeente werden gedaan. Door verenigingen de mogelijkheid te bieden bepaalde onderhoudswerkzaamheden zelf te laten uitvoeren zijn ze minder afhankelijk van de gemeente. Door de onderhoudsverantwoordelijkheid bij de verenigingen te leggen ontstaat meer eigen verantwoordelijkheid bij de verenigingen, wat efficiencyvoordelen kan opleveren.

In Nijeveen krijgen de buitensportverenigingen al vele jaren reeds een budget voor het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden op sportpark Tussenboerslanden. Tot op heden blijkt het een goede manier te zijn om het onderhoud uit te besteden.

Uitbreiding van de zelfwerkzaamheid van sportverenigingen op met name de sportparken Ezinge en Koedijkslanden moet per vereniging/sportpark bekeken worden. Hetzelfde geldt voor het afstoten van kleedaccommodaties/tribunes en bergingen. De voorwaarde die verenigingen stellen voor het uitvoeren van zelfwerkzaamheid is dat de kwaliteit van de velden/accommodatie optimaal is.

In hun optiek beginnen ze anders reeds met een achterstand.

Dat standpunt is te begrijpen maar de huur die de verenigingen betalen, dekt in geen enkele verhouding de huidige kosten. In de toekomst dienen concrete afspraken over werkzaamheden en vergoedingen te worden gemaakt.

5.6 Energie: de gebruiker betaalt

Bij de gemeentelijke velden in Koedijkslanden en Ezinge is de energie voor rekening van de gemeente. Naar de toekomst wil de gemeente bij buitensportaccommodaties zoveel mogelijk het beginsel hanteren dat de gebruiker de energie betaalt. Energie is zeker in deze tijd duur. Wanneer gebruikers daar zelf verantwoordelijk voor zijn, is men meer alert op het tijdig uitschakelen van verlichting en er op letten dat de verlichting niet brandt voor een paar sporters.

Sportpark Tussenboerslanden in Nijveen (boven) en rechts de atletiekbaan op het sportpark Ezinge

5.7 Buitensportruimte voor schoolsport

Het voortgezet onderwijs heeft vanuit de verordening recht op het gebruik van buitensportaccommodaties. Voor Meppel komen hiervoor de sportparken Koedijklanden en Ezinge in aanmerking. De binnensportaccommodaties worden onderhouden en van materiaal voorzien door de gemeente. De huidige situatie is dat voor de buitensportaccommodaties de scholen het sportpark kunnen gebruiken inclusief materiaal. In het licht van het bovenstaande is het logisch om deze constructie voor de buitensport voort te zetten. De kosten voor de inrichting en de afschrijving worden vervolgens doorberekend aan het onderwijs.

Het basisonderwijs heeft formeel geen recht op het gebruik van een buitensportaccommodatie voor het bewegingsonderwijs. Daar waar mogelijk wordt hier toch gehoor aangegeven om de leerlingen kennis te laten maken met een breed en gevarieerd sportaanbod.

Ook AOC Terra kan geen aanspraak maken op het gebruik van buitensportaccommodaties. Naast het kennismaken met verschillende sporten speelt ook het gezondheidsmotief een rol. Daar het VMBO geen verplichte lessen lichamelijke opvoeding (meer) heeft is de kans op bewegingsarmoede onder deze groep jongeren extra groot. Dit kan worden tegengegaan door het bieden van faciliteiten voor bewegingsonderwijs. Echter daar waar een knelpunt ontstaat in de capaciteit heeft het voortgezet onderwijs voorrang, gevolgd door het basisonderwijs en tenslotte het VMBO. Dit kan betekenen dat er een locatie wordt aangeboden op een grotere afstand of in het slechtste geval zelf geen locatie kan worden geboden.

5.8 Nieuwe initiatieven

De sportmarkt is continu in beweging. Er komen steeds meer nieuwe sporten bij die ook een accommodatie nodig hebben om de activiteit te beoefenen. De gemeente heeft ten aanzien van deze nieuwe initiatieven een positieve grondhouding, maar in eerste instantie is de vereniging in kwestie verantwoordelijk voor de eigen accommodatie. De bijdrage of rol van de gemeente is onder meer afhankelijk van:

- de betekenis van het initiatief voor sport en bewegen (is het sport, sportieve recreatie of recreatie?);
- de benodigde middelen;
- de behoefte;
- de duurzaamheid (van die behoefte);
- de noodzaak van een specifieke accommodatie;
- de meerwaarde van de nieuwe vereniging voor de bevolking;
- de inbreng van de vereniging.

5.9 Sporten in de vrije ruimte

Veel aandacht gaat traditiegetrouw uit naar de gemeentelijke sportaccommodaties. In veel gemeenten beslaan zij 85% van de sportbegroting. Het aandeel sporters dat via de vereniging sport is ongeveer even groot als het aandeel sporters dat ongebonden of anders georganiseerd sport. Veel sporters van Meppel sporten ook in de vrije ruimte: op straat, in recreatie of groengebieden of het buitengebied. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt sport en spelruimte vaak vergeten. In diverse gemeenten probeert men bij de inrichting van de ruimte hier meer rekening mee te houden, zoals een basketballpleintje, maar het kan ook gaan om een skeelerroute of wandelroutes. De gemeente wil bij de inrichting van de openbare ruimte meer aandacht schenken aan mogelijkheden voor bewegen en sporten.

5.10 Samenvatting buitensport

De capaciteit voor de buitensport is in de meeste situaties nog voldoende, maar met de bevolkingsgroei kan het leiden tot een tekort op de korte termijn, zoals bij hockey en voetbal in Nijeveen. De voetbalverenigingen op Ezinge geven aan behoefte te hebben aan extra trainingscapaciteit, maar die behoefte is volgens de normen niet onderbouwd. In het algemeen laat de gemeente bij het eventuele uitbreidingsvragen (naar aanleiding van een tekort) de situatie op gemeenteniveau zwaarder wegen dan het individuele verenigingsniveau.

Een standpuntbepaling is wenselijk voor welke sporten de gemeente in kunstgras wil investeren of dat verenigingen zelf kunstgras moeten financieren, eventueel met een bijdrage van de gemeente. Wanneer de gemeente investeert in kunstgras, moet sprake zijn van een win/win-situatie.

De gemeente wil vanaf 2006 voor de buitensport gaan werken met een meerjaren investeringsprogramma en een meerjaren onderhoudsprogramma. Momenteel is dat inzicht onvolledig en wordt te vaak op de korte termijn een planning gemaakt.

In sommige situaties zijn verenigingen nu zelf verantwoordelijk voor de club- en kleedaccommodaties. In andere gevallen is de gemeente daarvoor verantwoordelijk. De gemeente streeft er naar het onderhoud aan club- en kleedaccommodaties in overleg met de verenigingen aan hen over te dragen. Verder wil de gemeente de gebruiker van buitensportaccommodaties zelf de energie betaalt.

Tenslotte vindt de gemeente het belangrijk dat bij (her)inrichting van de openbare ruimte er meer aandacht is voor ruimte voor te sporten en te bewegen.

In het sportdebat hebben verschillende verenigingen gevraagd op grond van welke criteria de gemeente besluit tot uitbreiding van accommodaties. In de toelichting is er op gewezen dat de gemeente zich mede baseert op de normen van NOC*NSF en bonden, maar ook op de lokale situatie en natuurlijk de budgettaire ruimte en de beschikbare capaciteit elders in de gemeente.

Volgens de normen is in een bepaalde situatie uitbreiding van een wedstrijdveld nodig terwijl de vereniging daar zelf nog niet om heeft gevraagd of dat als knelpunt heeft benoemd in de enquête. Andersom komt ook voor namelijk dat een vereniging krap zit in de capaciteit voor oefenvelden en volgens de normen er voldoende is. Naast normen zal de gemeente ook de praktijk in ogenschouw nemen.

Tijdens de avond heeft de watersportvereniging aandacht gevraagd voor de situatie van de watersport in Meppel. De vereniging zou heel graag een eigen accommodatie willen exploiteren (geprivatiseerd), want elders heeft volgens de vereniging bewezen dat zowel vereniging als gemeente daar baat bij kunnen hebben. Ook de Jeu de Boules vereniging heeft aandacht gevraagd voor een eigen accommodatie.

Naar beide verenigingen is aangegeven dat de kadernota wel de behoefte wil signaleren, maar we achten het niet opportuun om ieder verzoek te honoreren.

Net als bij het denksportcentrum (zie binnensport) is de vereniging verantwoordelijk voor de accommodatie. De gemeente kan afhankelijk van de omstandigheden meewerken of een bijdrage verlenen, maar dat is wat anders dan een accommodatie aanbieden op het moment dat vanuit de samenleving een vraag wordt neergelegd bij de gemeente.

Een bijkomend probleem voor sommige verenigingen (zoals de watersport of hengselvereniging) is dat dergelijke verenigingen minder gemakkelijk toegang hebben tot de gemeente. We bedoelen daarmee dat een hengelsport of gemotoriseerde watersport eerder wordt aangemerkt als recreatie en niet als sport. Voor de verenigingen in kwestie lost dat hun problemen niet op, ze missen zoals traditionele sportverenigingen (voetbal, gymnastiek enzovoort) een beleidskader waarin ze een duidelijke plaats hebben.

6. TARIEVEN

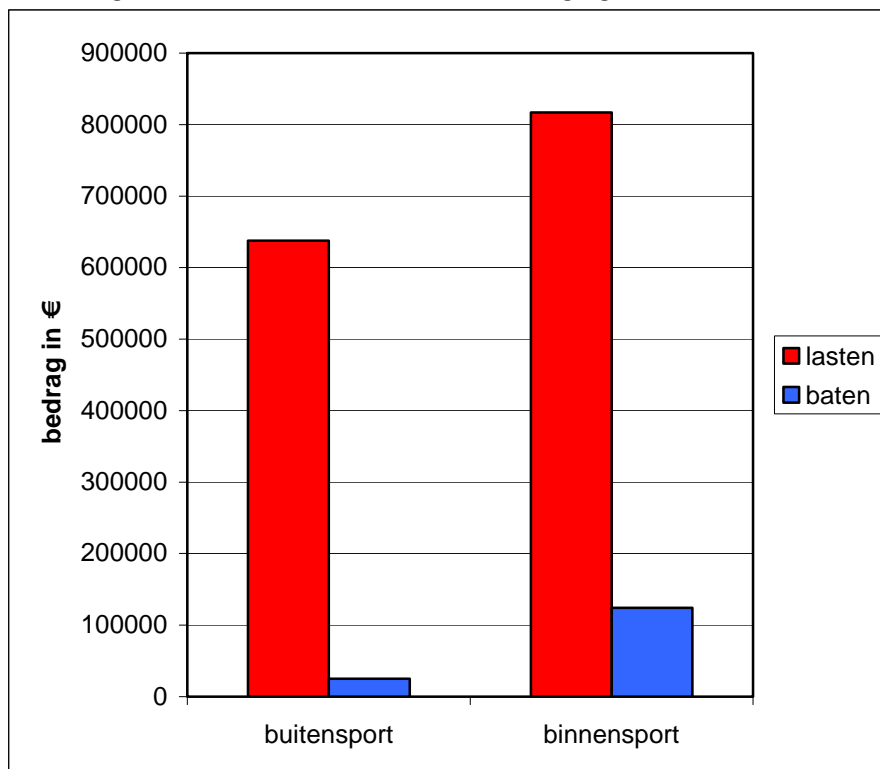
6.1 Huidige structuur

De huidige tarievenstructuur is historisch gegroeid. Er wordt onderscheid gemaakt in tarieven voor de binnen- en buitensportaccommodaties. Voor de buitensportaccommodaties in de kern Meppel geldt dat de verenigingen een vast bedrag per jaar betalen plus een bedrag per competitieteam. In Nijeveen wordt alleen een vaste bijdrage gevraagd, alle opstellen en een deel van het beheer worden daar door de verenigingen uitgevoerd. De verenigingen hebben de mogelijkheid om onbeperkt van de velden gebruik te maken. Dit in tegenstelling tot de binnensportverenigingen die de accommodatie per uur moeten betalen. Verder is de huur niet gekoppeld aan de kosten van een accommodatie. Er is dus geen zicht op de werkelijke kosten die de gemeente Meppel voor haar rekening neemt. Deze kosten vormen als het ware een indirecte subsidie voor de sportverenigingen.

De tarieven die verenigingen nu betalen zijn sterk gesubsidieerd door de gemeente. Dat is overigens in andere gemeenten niet anders. Tarieven tussen gemeenten verschillen wel, maar de subsidies naar verenigingen verschillen ook tussen gemeenten. Afbeelding 6.1 laat de kosten en opbrengsten zien wat betreft de buitensport en binnensport. Het gaat hier om de volledige kosten inclusief kapitaallasten, doorberekening lonen, onderhoud, verzekeringen et cetera. De baten zijn de huurinkomsten die de gemeente ontvangt van de verenigingen. Onderwijsbaten zijn dus niet weergegeven.

De huuropbrengsten van de sportverenigingen en het onderwijs dekken een klein deel van de exploitatielasten. De totale lasten van de binnensport zijn € 817.000 (rekening 2004) en daar tegenover staat een bedrag van € 124.000 aan huurinkomsten. Dat levert een dekking op van 15%. Bij de buitensport zijn de totale kosten € 638.000 en zijn de inkomsten van verenigingen € 25.000 per jaar. De dekking bedraagt hier 3,9%.

Afbeelding 6.1 Kosten en baten (via verenigingen) voor binnen- en buitensport

6.2 Beleidsmatige uitgangspunten

Sportverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor hun levensvatbaarheid. Tarieven voor de huur van sportaccommodaties behoren tot de vaste lasten van een vereniging.

De historisch gegroeide tarieven vormden voor velen een onduidelijk stelsel. Er is daarom behoefte aan een transparante tarievenstructuur op basis van de kostprijs van de accommodaties. Dit betekent *niet* dat er een kostprijs moet worden doorberekend aan de sportverenigingen, want dit zou de doodsteek zijn van de sport in Meppel. Het volledig doorberekenen van de kostprijs van de sportaccommodaties leidt tot een forse huurstijging.

Het door de gemeente Meppel maatschappelijk gewaardeerde verenigingsleven mag niet ten koste gaan van het nieuwe tarievenstelsel. Verschillen in tarieven (binnen/buitensport) moeten mogelijk kunnen zijn, mits deze op een bepaalde manier gecompenseerd kunnen worden (bijvoorbeeld door zelfwerkzaamheid). Ook mag een nieuw tarievenstelsel niet leiden tot verscaling van het sportaanbod.

De gemeente streeft naar een meer transparante tariefstructuur gebaseerd op kostprijs. Op grond van de huidige situatie is het voorstel in de kadernota sport om de tarieven voor de binnensport gelijk te houden (behoudens indexering) en de buitensport wel te verhogen.

Hoe hoog het dekkingspercentage moet worden is een zaak van nadere uitwerking (in 2006). In deze kadernota gaat het om drie principes: (1) het zal hoger worden, (2) maar zeker niet zo hoog als de binnensport en (3) het moet gefaseerd en hanteerbaar zijn voor buitensportverenigingen.

In het sportdebat heeft het voornemen van de gemeente om tarieven (meer) kostendekkend te maken en te harmoniseren tot de nodige bezorgdheid geleid bij verenigingen.

Allereerst hebben verenigingen gevraagd naar de reden om de tarieven te veranderen.

In de toelichting zijn daarvoor twee redenen genoemd: het gelijkheidsbeginsel en het principe dat de gebruiker (de sporter) ook mag meebetalen aan zijn of haar plezier.

De huidige tarieven zijn vooral historisch gegroeid en het is een feit dat buitensportverenigingen minder bijdragen in de kosten dan binnensportverenigingen. Gelijkheid is geen streven voor deze kadernota, omdat de buitensport dan te maken krijgt met een buitensporige verhoging wat ten koste kan gaan van de sport. In het debat is aangegeven dat de kadernota een verhoging voor de buitensport voorstelt die gefaseerd plaatsvindt en die hanteerbaar is voor verenigingen. Over de hoogte doet de kadernota bewust geen uitspraken. Dat vraagt een gedegen voorbereiding en discussie met verenigingen en politiek.

Verenigingen zijn begrijpelijkerwijs bezorgd over een mogelijke verhoging van de tarieven. Men wijst op de betaalbaarheid en toegankelijkheid van de sport die in het geding zou kunnen komen. De bezorgdheid van verenigingen is reden genoeg om maatregelen op dit gebied weloverwogen en in overleg met het sportveld te nemen.

7. SPORTSTIMULERING EN SUBSIDIEBELEID

7.1 Inleiding

Sportstimulering is er op gericht om meer mensen aan het sporten te krijgen. Dit kan door de inzet van verschillende beleidsinstrumenten worden bewerkstelligd. Het belangrijkste sportstimuleringsinstrument dat de gemeente hanteert is feitelijk de indirecte subsidie van de tarieven. Gemeentelijke accommodaties zijn sterk gesubsidieerd en daarmee stelt de gemeente verenigingen in staat om te sporten. Daarnaast heeft de gemeente ook andere mogelijkheden, zoals het gebruik van subsidies (paragraaf 7.2) en sportstimuleringsprojecten (paragraaf 7.3).

7.2 Sportsubsidies

De gemeente beschikt tot dusverre over de volgende sportsubsidies:

- Een zwemsportsubsidie
- een gehandicaptensportsubsidie
- een investeringssubsidies voor accommodaties
- een jeugdledensubsidie
- de kadersubsidie
- en een projecten- of starterssubsidie.

Aanpassing stelsel: uitwerking naar beleidsregels

Het gemeentelijke subsidiebeleid voor de afdeling Maatschappelijke Zaken wordt aangepast waarbij de gedachte is dat subsidiebeleid meer resultaatgericht moet worden vormgegeven. Dit proces is in gang gezet. De afdeling Maatschappelijke Zaken heeft een aantal beleidsdoelen met hoofdresultaatgebieden onderscheiden en de sportsubsidies moeten daarin ook een plaats krijgen. Het bestaande subsidiebeleid – dus ook het sportsubsidiebeleid – wordt aangepast naar het nieuwe subsidiestelsel.

De overweging om meer resultaatgericht met subsidies om te gaan is een ontwikkeling die veel gemeenten volgen. De druk op gemeenten om verantwoording af te leggen over de besteding van publieke middelen wordt steeds groter: zowel de rechtmatigheid maar ook de doelmatigheid.

Speerpunten voor de sport

Hierna geven we aan op welke onderdelen de gemeente sport wil subsidiëren. Voor de duidelijkheid: door aanpassing van het subsidiestelsel (als regeling) moeten de bestaande regelingen (gemeentelijke verordening) in ieder geval worden aangepast (los van de inhoudelijke keuzes wat wel of niet te subsidiëren).

Behoud en versterking van het **sporttechnisch kader** is belangrijk voor de georganiseerde sport om leden te binden en te boeien. In een tijd dat de georganiseerde sport langzaam terrein verliest aan de ongeorganiseerde sport, is goed opgeleid en voldoende kader essentieel. Subsidie voor sporttechnisch kader heeft daarom grote prioriteit voor de gemeente en de gemeente wil kadervorming (blijven) subsidiëren.

Initiatieven tot vernieuwing c.q. verbreding van het huidige sportaanbod wil de gemeente ondersteunen. Het verstrekken van subsidies voor **nieuwe activiteiten** zal alleen plaats vinden indien de activiteit als kansrijk kan worden aangemerkt en na een projectperiode permanent kan worden ingebed in het huidige aanbod.

In toenemende mate vervaagt de lijn tussen sport en gezondheid. Het gevolg is dat er steeds meer activiteiten ontstaan waarbij sport wordt ingezet als gezondheidsbevorderend middel. Gezien de toenemende vergrijzing in de samenleving en de stijgende bewegingsarmoede is het wenselijk om ook in Meppel de relatie tussen sport en gezondheid nadrukkelijk(er) te positioneren. De groep ouderen of senioren is een zeer brede groep: van zeer vitale ouderen tot ouderen die vereenzamen, die het financieel moeilijk hebben en met gezondheidsklachten. De gemeente vindt sporten en bewegen voor ouderen een belangrijk thema, maar legt haar prioriteiten vooral bij de groep **kwetsbare ouderen**.

De zwemsportsubsidie wil de gemeente eveneens handhaven. Zwemaccommodaties hebben van alle sportaccommodaties de hoogste exploitatielasten en zonder zwemsportsubsidies zouden zwemverenigingen amper een zwembad kunnen huren. Een tegemoetkoming in de huurlasten blijft daarom gehandhaafd.

Mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking hebben nog steeds een grote achterstand in sportdeelname. De **gehandicaptensubsidie** blijft om die reden eveneens behouden.

De investeringssubsidie waarbij de gemeente 15% bijdraagt aan de investeringen in een nieuw clubgebouw tot een bepaald maximum (€ 6800) is een discussiepunt. Voor binnensport is deze regeling niet beschikbaar. Anderzijds kan het een mogelijkheid zijn om verenigingen te stimuleren zelf te investeren. Bij de afweging zullen we bekijken in hoeverre deze investeringssubsidie de afgelopen 5 jaar is benut.

De jeugdledensubsidie is een subsidie die qua verdeelsystematiek aangepast zal worden. De huidige regeling ondersteunt niet een concreet beleidsdoel. De bijdrage vloeit in de meeste gevallen rechtstreeks in de exploitatie van de verenigingen. Verenigingen wenden die middelen ongetwijfeld goed aan, maar de gemeente wil niet op deze wijze met subsidies omgaan. De gemeente moet een subsidie aanwenden om een beleidsdoel te realiseren (of deels realiseren).

Omdat aanpassing van het subsidiebeleid gevolgen heeft voor de verenigingen, is dit een traject dat zorgvuldig en in overleg met politiek en verenigingen moet plaatsvinden. Het heeft daarbij de voorkeur dat bij een voorstel over een nieuw stelsel ook de consequenties op verenigingsniveau zichtbaar zijn, voordat de besluitvorming daarover plaatsvindt.

Het **vrijwilligersprobleem** in de sport blijft onveranderd groot. De indruk is dat het probleem eigenlijk groter wordt. Wet- en regelgeving neemt eerder toe dan af en de groep vrijwilligers die de kar trekt binnen een vereniging wordt kleiner. Landelijk en ook lokaal wordt veel aandacht geschonken aan vrijwilligersbeleid. Er zijn cursussen, handboeken, folders enzovoort. De indruk is dat veel verenigingen met die hulpmiddelen niet in staat zijn een negatieve spiraal te keren en die middelen hebben dus niet de gewenste effecten. Naar de toekomst toe wil Meppel de mogelijkheden van Verenigingsondersteuning zoals die nu binnen het Breedtesportproject aangeboden wordt, voortzetten. Op maat gesneden trajecten bieden de verenigingen de mogelijkheid om knelpunten adequaat weg te werken.

Tegelijkertijd wil de gemeente ook het lokale bedrijfsleven polsen om meer (projectmatig) te investeren in sportverenigingen in Meppel. Niet direct door meer financiële sponsoring, maar door kennis beschikbaar te stellen in bijvoorbeeld 1 of enkele dagdelen. Verenigingen hebben soms financiële vragen, soms gaat het om juridische vragen of een indicatie voor een verbouwing. Landelijk functioneert sinds kort Sport & Zaken waar bedrijven kosteloos verenigingen helpen. Dit kan in Meppel de sport ook verder helpen.

7.3 Sportstimulering

De gemeente stimuleert sportbeoefening via een aantal activiteiten. De gemeente wil daarbij een breed spectrum van de Meppeler bevolking bereiken, maar het accent ligt op de doelgroepen jeugd en senioren. Bij sportstimulering onderscheidt de gemeente regulier beleid en de projectmatige aanpak.

Regulier beleid

Reeds 20 jaar krijgen leerlingen van het basisonderwijs de mogelijkheid om deel te nemen aan sportkennismakingsactiviteiten. De verenigingen bieden deze korte cursussen (4 tot 6 weken) aan met als doel het werven van nieuwe leden. De gemeente speelt een coördinerende rol in het geheel; inventariseren van het aanbod, produceren en verspreiden van het programmaboekje, inname van de inschrijfformulieren en doorgifte naar de verenigingen. In de afgelopen jaren is de deelname aan deze cursussen enorm groot gebleken. Gemiddeld nemen per jaar 550 leerlingen deel aan het programma.

Ook op het terrein van de sportstimulering voor de doelgroep senioren is de gemeente actief. Eén van de projecten daarvan is het Groninger Actief Leven Model (GALM), een sportstimuleringsprogramma voor senioren in de leeftijd van 55-65 die niet sportief actief zijn. Door middel van een fit-test en een gevarieerd bewegingsprogramma wordt getracht deze groep mensen aan het sporten en bewegen te krijgen. Ook dit programma is een groot succes. In navolging van GALM is een programma ontwikkeld voor mensen met een chronische aandoening, onder de naam SCALA. Dit wordt ook in Meppel aangeboden. Een deel van de uitvoering is in handen van Provinciale Sportraad, Sport Drenthe.

Projectmatige aanpak

In 2002 is in Meppel gestart met het Breedtesportproject "Sport op maat kent alleen winnaars". Dit zesjarige project heeft tot doel het versterken van de sportinfrastructuur in de gemeente. Concreet betekent dit het versterken van de verenigingen door te zorgen voor goed bestuurlijk kader en gerichte (beleids)plannen binnen de verenigingen. Ook is er aandacht voor de vraag en aanbod op de sportmarkt en de rol van het technische kader. Verder worden activiteiten opgezet/gefinancierd voor specifieke doelgroepen. Voorbeelden hiervan zijn Club Extra voor kinderen met een motorische achterstand, zwemmen voor mensen met fibromyalgie (reumatische aandoening) en sportief wandelen voor senioren.

Het Breedtesportproject kent vier deelgebieden:

Verenigingsondersteuning: het signaleren en wegwerken van (voornamelijk bestuurlijke) knelpunten bij verenigingen door het bieden van op maat gesneden ondersteuningstrajecten.

Partnership: het versterken van samenwerkingsverbanden tussen de sportvereniging en andere, al dan niet sportgerelateerde instellingen.

Sportformule: het afstemmen van de vraag en aanbod op de sportmarkt. Inspelen op de behoeften die er zijn bij de verschillende groepen in de samenleving.

Sportmarketing: de communicatiedrager van het project. Het verzamelen van gegevens en het bieden van communicatieve projecten (websitebouw en beheer) valt hier ook binnen

Voor gedetailleerde informatie over het project wordt verwezen naar het projectplan.

Beleidsvoornemens

Binnen deze kadernota schetsen we een aantal mogelijkheden voor toekomstig beleid. De daadwerkelijke invulling is mede afhankelijk van samenwerkingsmogelijkheden en financiële middelen.

Voor de sport geldt: "jong geleerd is oud gedaan". Dit betekent dat stimuleren van sport op jonge leeftijd de voorkeur heeft. Hierbij speelt het onderwijs een uitermate belangrijke rol. In principe worden alle kinderen in de leeftijd van 4 tot 16 jaar bereikt. De vakleerkracht bewegingsonderwijs kan hierin een nadrukkelijke rol spelen. In het basisonderwijs in Meppel krijgen de leerlingen één keer per week les van een vakleerkracht. In het kader van de sportstimulering zou dat moeten worden verhoogd naar twee keer per week. Dit is echter een besluit van de schoolbesturen. De gemeente kan wel besluiten om extra middelen hiervoor vrij te maken. Bewegen is niet alleen leuk, het draagt ook bij aan het voorkomen van overgewicht andere ziektebeelden. Kwaliteit is hierbij van groot belang. Dit kan geboden worden door vakdocenten met een specifieke opleiding. Docenten bewegingsonderwijs vervullen in toenemende mate een vliegwielfunctie (stap naar de sportvereniging door de lessen op school). Bezien moet worden welke rol de sportvereniging kan spelen binnen de lessen Lichamelijke Opvoeding. Dit kan in de vorm van het verzorgen van lessen of het beschikbaar stellen van specifieke accommodatie (denk aan tennis en hockey).

Het kabinet heeft recent bepaald dat het onderwijs moet zorgen voor opvang van kinderen buiten de lesuren. De sportverenigingen kunnen daarbij een rol spelen, maar de kabinetsplannen vragen nog nadere uitwerking. Momenteel kunnen verenigingen amper participeren in de formele kinderopvang, omdat regelgeving (CAO Kinderopvang) eisen stelt aan de opleiding van het personeel en het kader binnen verenigingen hier zelden over beschikt. Een ander praktisch probleem is de beschikbaarheid van kader in de middag. Een duale aanstelling (docent LO gecombineerd met de functie van trainer bij een vereniging) kan wellicht een uitkomst zijn. In hetzelfde kader dient gekeken te worden naar de aansluiting van de sport bij de Brede School in Meppel. De mogelijkheden voor sportverenigingen om aan te sluiten bij een Brede School zijn ruimer (dat hoeft niet onder de vlag van de kinderopvang plaats te vinden waardoor er geen CAO eisen gelden).

In 2008 stopt het Breedtesportproject in Meppel. Dit betekent dat er geen impulsen meer gegeven kunnen worden aan specifieke groepen (met een achterstand in bewegen) of innovatieve initiatieven. Activiteiten die in de projectperiode zijn genomen dienen in principe te worden ingebed in het reguliere aanbod van de verenigingen. Er blijven echter altijd doelgroepen die een specifieke benadering vereisen en waarvoor meer middelen nodig zijn om het aanbod te blijven garanderen. Door middelen in de begroting op te nemen, kunnen ook in de toekomst dergelijke initiatieven worden beloond. Hierbij kan gedacht worden aan buurtsportwerk; door de inzet van een buurtsportwerker kunnen op wijkniveau jongeren worden bereikt die wel willen sporten, maar geen lid (willen) zijn van een sportvereniging. Deze doelgroep veroorzaakt in sommige gevallen overlast voor de buurt. Met behulp van een specifieke buurtsportwerker kan dat worden gereguleerd.

Ook doelgroepen met een chronische aandoening blijven veelal achter in de sportdeelname. Het is, met name vanuit een gezondheidsperspectief, zinvol om sport/beweegactiviteiten op te laten zetten die hieraan bijdragen.

In het sportdebat is door een vertegenwoordiger van het onderwijs gepleit voor een prominente relatie tussen sport en onderwijs. Het belang van het onderwijs en de kansen die daarbij gelden, onderschrijft de gemeente. Het (basis)onderwijs bereikt in beginsel alle jongeren en het bewegingsonderwijs is voor veel kinderen de eerste kennismaking met sport. Een vakleerkracht signaleert als eerste een achterstand in de motorische ontwikkeling en kan behalve signaleren ook doorverwijzen naar bijvoorbeeld speciale projecten (o.a. Club Extra). Buiten het vak lichamelijke opvoeding kan de school aandacht besteden aan het belang van gezonde voeding zowel naar kinderen maar ook naar ouders. Het vak LO kan – in samenwerking met verenigingen – de kennismaking met verschillende sporten vergroten en de stap naar verenigingen verkleinen. In diverse gemeenten profileren scholen zich als “sportieve school” waarmee ze tot uitdrukking brengen dat ze veel aandacht schenken aan sport en bewegen en normen en waarden. Tegelijk hopen scholen daarmee ook leerlingen te trekken.

Zeer recent hebben NOC*NSF en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een convenant getekend om de relatie tussen sport(verenigingen) en het onderwijs te versterken. De komende jaren zullen extra impulsen hieruit voortkomen. De gemeente zal dit initiatief nauwlettend volgen en eventuele mogelijkheden benutten.

De aanpassing van het subsidiestelsel roept bij verenigingen vragen op. Diverse verenigingen hechten belang aan de jeugdledensubsidie en een andere systematiek brengt onzekerheid met zich mee.

8. FINANCIËN

8.1 Huidige stand van zaken

In 2005 besteedt de gemeente bijna € 2 miljoen aan sportaccommodaties en ontvangt de gemeente € 750.000 aan inkomsten. Voor subsidies zijn de uitgaven € 661.000 en ontvangt de gemeente een bedrag van € 47.000 (bijdrage van de rijksoverheid via de breedtesportimpuls).

Tabel 8.1 Sportaccommodaties

	lasten		baten	
	2005	2006	2005	2006
Algemeen	€ 207.260,00	€ 218.446,00	€ 141.040,00	€ 141.040,00
Sportpark Ezinge	€ 380.032,00	€ 385.563,00	€ 35.550,00	€ 28.996,00
Sportpark Koedijkslanden	€ 101.536,00	€ 101.668,00	€ 11.600,00	€ 9.744,00
Sportpark Tussenboerslanden	€ 59.080,00	€ 59.667,00	€ 3.400,00	€ 3.400,00
IJsbaan	€ 2.000,00	€ 2.025,00	€ 600,00	€ 608,00
Sporthal Het Vledder	€ 154.620,00	€ 153.234,00	€ 108.700,00	€ 108.700,00
Sporthal Koedijkslanden	€ 151.697,00	€ 162.768,00	€ 115.700,00	€ 115.700,00
Sporthal De Eendracht	€ 153.532,00	€ 158.037,00	€ 51.600,00	€ 51.600,00
Sportzaal Het Erf	€ 41.245,00	€ 41.355,00	€ 64.100,00	€ 64.100,00
Lonen WOS	€ 169.203,00	€ 206.700,00	€ 500,00	€ 506,00
Bad Hesselingen	€ 556.941,00	€ 735.005,00	€ 215.200,00	€ 217.596,00
SUBTOTAAL	€ 1.977.146,00	€ 2.224.468,00	€ 747.990,00	€ 741.990,00

Tabel 8.2 Subsidies

	lasten		baten	
	2005	2006	2005	2006
Algemeen (lonen WOS)	€ 21.924,00	€ 22.620,00	€ 0,00	€ 0,00
Sportsubsidie	€ 496.296,00	€ 384.699,00*	€ 0,00	€ 0,00
Stimuleren sportdeelname (lonen WOS)	€ 51.773,00	€ 54.526,00	€ 4.100,00	€ 4.100,00
Breedtesport	€ 91.148,00	€ 111.150,00	€ 43.109,00	€ 46.546,00
TOTAAL	€ 661.141,00	€ 572.995,00	€ 47.209,00	€ 50.646,00

* verlaging van € 110.000 is overgeheveld naar kaart 46 (Zwembad Hesselingen).

Tabel 8.3 Totale sportbegroting

	lasten		baten	
	2005	2006	2005	2006
Subtotaal accommodaties	€ 1.977.146,00	€ 2.224.468,00	€ 747.990,00	€ 741.990,00
Subtotaal subsidies	€ 661.141,00	€ 572.995,00	€ 47.209,00	€ 50.646,00
TOTAAL GENERAAL	€ 2.638.287	€ 2.797.463	€ 795.199	€ 792.636

8.2 Toekomstige ontwikkelingen/investeringsbehoefte

Voor de middellange termijn 2006-2010 voorzien we de volgende investeringsbehoefte:

- Vervanging van Het Vledder;
- Vervanging van gymlokalen Schoolstraat en Woldkade;
- Uitbreiding oefencapaciteit sportpark Het Ezinge;
- Uitbreiding capaciteit sportpark Tussenboerslanden;
- Uitbreiding capaciteit korfbal/hockey: aanleg 1 korfbalkunstgrasveld Koedijklanden.

Accommodatie	Investering*	Kapitaallasten/jaar	Dekking
Vervanging sporthal Vledder	€ 3.500.000	--	Ontwikkelingsvisie
Vervanging gymzalen Schoolstraat/Woldkade	€ 1.550.000	€ 110.050	Meerjareninvesteringslijst
Uitbreiding Ezinge	€ 500.000	€ 43.000	Meerjareninvesteringslijst
Uitbreiding Tussenboerslanden	€ 500.000	€ 43.000	Meerjareninvesteringslijst
Uitbreiding Koedijklanden	€ 200.000	€ 17.200	Meerjareninvesteringslijst

* geraamd, inclusief BTW

Voor de realisatie van een vervangende sporthal voor Het Vledder is een bedrag gemeoid van circa € 3,5 miljoen. Afhankelijk van de oplossing kunnen de kosten veel hoger uitvallen. Dekking voor de investering is vastgelegd in het kantelmoment Ontwikkelingsvisie (gemeenteraad, 21 maart 2005). Dit betekent dat de investering in één keer wordt gedaan, waardoor er geen kapitaallasten zijn.

Voor de vervanging van gymzaal Woldkade en Schoolstraat is een bedrag gemeoid van € 1.555.000. Dit bedrag is opgenomen in het meerjareninvesteringsoverzicht 2007-2009.

Uitbreiding van de trainingscapaciteit op Ezinge kan via de aanleg van een kunstgrasveld. Exclusief btw gaan wij uit van een bedrag van € 400.000. Hiervoor is een investeringen opgenomen in het meerjarenperspectief 2005-2008, dit bedrag is echter in de meerjareninvesteringslijst 2006-2009 niet opgenomen.

Hetzelfde geldt voor uitbreiding van de speelcapaciteit op sportpark Tussenboerslanden. Voor de aanleg van 1 kunstgrasveld dient een investering te worden begroot van € 400.000 exclusief btw.

Wanneer het kunstgrasveld van MEKO'74 terug gaat naar de hockeyvereniging, heeft MEKO'74 een nieuw kunstgras korfbalveld nodig. Exclusief btw gaan wij uit van een bedrag van € 170.000 en daarvoor zijn nog geen middelen gereserveerd.

Een eventuele overname van het gymlokaal PCBO vergroot de onderhoudskosten van de gemeente met circa € 15.000 op jaarbasis en dat valt buiten de investeringsbehoefte (geen overnamekosten).

In 2008 vervalt de bijdrage vanuit de gemeente aan de breedtesportimpuls. De gedachte achter de breedtesportimpuls vanuit het Rijk was dat gemeenten structureel meer aandacht zouden schenken aan sportstimulering en niet hoofdzakelijk een accommodatiebeleid voeren. Wij willen voorstellen om de vrijval van € 77.142 (die de gemeente in het laatste jaar oorspronkelijk zou besteden aan de breedtesportimpuls) structureel te maken en te benutten voor de initiatieven voor sportstimulering. Inbedding van de middelen na afloop van het project is ook het uitgangspunt geweest bij de start van het project.

Samenvattend is een voorziening/reservering nodig voor vervanging van Het Vledder (die past bij de gekozen oplossing), de mogelijke kunstgrasvelden op de sportparken Ezinge en Tussenboerslanden en een nieuw korfbalveld voor MEKO'74. Daarnaast speelt het structureel maken van de gemeentelijke bijdrage aan de breedtesportimpuls ten behoeve van sportstimulering.

9 SAMENVATTING & BESLIJSPUNTEN

9.1 Inleiding

Sport verandert en Meppel verandert. Deze sportnota geeft op hoofdlijnen deze veranderingen weer. Meppel groeit wat betreft inwoners en dat zal leiden tot een toename van het aantal sporters en dus een grotere vraag naar sportvoorzieningen. Het belang dat aan sport wordt toegekend is toegenomen. De relatie met gezondheid is nadrukkelijk aanwezig en sport kan een meerwaarde hebben voor andere beleidsdoelen (bijvoorbeeld welzijn). Maar naast deze positieve ontwikkelingen zijn er ook bedreigingen. Landelijk hebben veel verenigingen problemen en die situatie is voor Meppel niet anders.

De uitdaging waar sportverenigingen voor staan is het vernieuwen en versterken van de organisatie en het sportaanbod. Voor de gemeente is het belangrijk dat er voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, dat de beschikbare accommodaties zo goed mogelijk worden gebruikt en verenigingen te helpen om zich aan te passen aan veranderende omstandigheden.

9.2 Hoofddoelstelling Sportbeleid

De commissie Maatschappelijke Zaken heeft in haar vergadering van 18 mei 2004 de volgende uitgangspunten voor het sportbeleid bekrachtigd.

De gemeente Meppel stimuleert een vraaggericht en kwalitatief sportaanbod, heeft daarbij specifiek aandacht voor het maatschappelijk gewaardeerde verenigingsleven en voor projecten waar sport als middel ter optimalisering van de leefbaarheid en gezondheid wordt ingezet. Daarnaast streeft de gemeente naar een marktgericht en gedifferentieerd aanbod van sportvoorzieningen met activiteiten voor jong tot oud.

9.3 Beslisapunten

Accommodatie algemeen

1. Het onttrekken van sportaccommodaties ten behoeve van andere doeleinden, vraagt in de huidige situatie om tenminste vervangende voorzieningen.

Binnensport

2. Er is behoefte aan uitbreiding van de capaciteit.
3. De gemeente gaat de gymzalen Schoolstraat en Woldkade vervangen door een sportzaal.

Buitensport

4. Er is behoefte aan uitbreiding van de capaciteit.
5. Volledige privatisering stimuleert de gemeente niet actief. De zelfwerkzaamheid bij de verenigingen wordt gestimuleerd, onder meer door het onderhoud aan club- en kleedaccommodaties in overleg met de verenigingen aan hen over te dragen.
6. De gemeente hecht er aan dat bij (her)inrichting van de openbare ruimte er meer aandacht is voor ruimte om te kunnen sporten en bewegen.

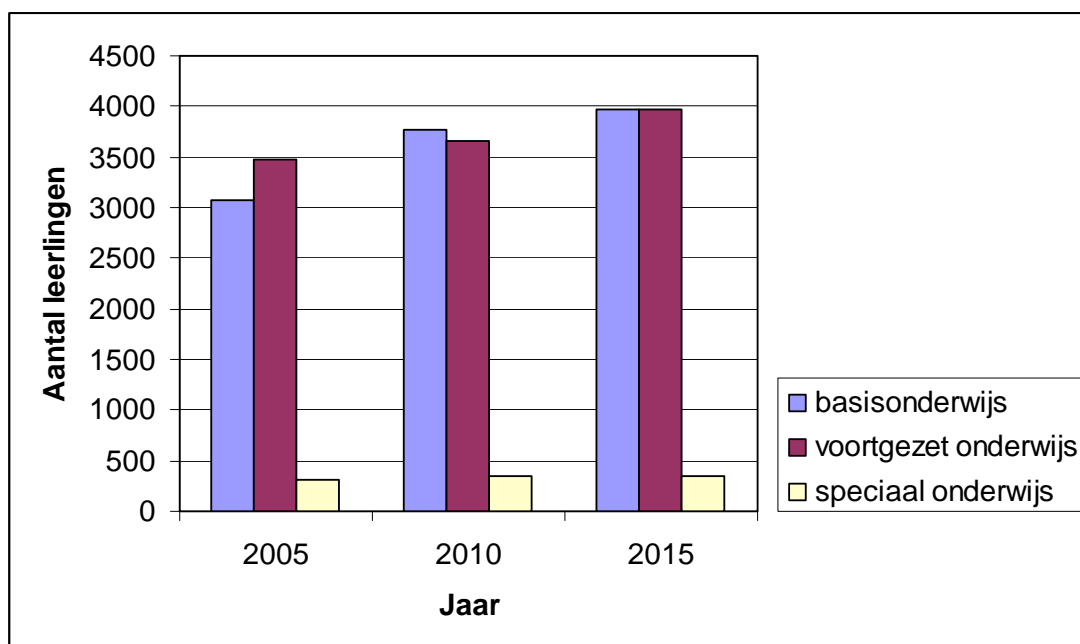
Tarieven

7. De gemeente heeft een historisch gegroeid tarievenstelsel (niet evenwichtig onderbouwd en met een te grote ongelijkheid). De gemeente zal het stelsel aanpassen naar een systeem van tarifiering gerelateerd aan de kostprijs.
8. Het dekkingspercentage van de buitensport wordt verhoogd, maar zal qua hoogte niet gelijk worden getrokken met de binnensport.

Sportstimulering en subsidiebeleid

9. De gemeente wil de breedtesportimpuls in stand houden en inzetten voor sportstimuleringsinitiatieven.

Bijlage 1 Leerlingprognose 2005-2015

Bron: gemeente Meppel

Bijlage 2 Sportaanbieders

Sportverenigingen

Atletiekvereniging De Sprinter
Badmintonvereniging Nijeveen
Badmintonvereniging Meppeler Meppers
Basketbalvereniging Red Giants
Beachvolleybalvereniging Beach Me
Biljartvereniging "De Poedel"
Bikers Club Meppel
Bowls Club Meppel
F.C. Meppel afd. gymnastiek
Gehandicaptenzwemclub Nijeveen
G - voetbalvereniging F.C. M.e.o.
Honk- en softbalvereniging "Blue Devils"
Hune Oriënterings Club'93
Jeu de Boulesvereniging Sur la Tête
Karate Club Meppel Shin Bu Ken
Kendo Vereniging SuiRanKan
Koersbalvereniging "De Muggenkoers"
Korfbalvereniging DOS'46
Korfbalvereniging Meko '74
Kynologenclub Meppel e.o.
Meppeler Bridge Club
Meppeler Dam Club
Meppel A.Z. handbal
Meppeler Hockey Vereniging
Meppeler Hengelaars Vereniging
Meppeler Fiets Tour Club "De Pedaalridders"
Meppeler IJclub
Meppeler Schaakvereniging
M.L.T.C.
M.Z.P.C. De Reest
Nijeveense Volleybalclub
Midgetgolfclub Meppel
Onderwatersportvereniging "Archimedes"
Politiehondendressuurclub
Ponyclub Meppel
Postduivenvereniging De Valk
Reddingsbrigade "De Duker"
Schermmvereniging Bras de Fer
S.C.G.G. Trebokama
Sportvereniging Hartentroef
Stadsvolleybal Meppel
Sportvereniging "De Zwerfkei"
Tafeltennisvereniging Meppel
Tafeltennisvereniging DETO
Sportvereniging Nijeveen '69
Tivoli Tennis Club
Tennisvereniging Tussenboerslanden
Triathlonvereniging T.Z.T.'86
Voetbalvereniging Alcides
Voetbalvereniging F.C. Meppel
Voetbalvereniging M.S.C.
Volksdansvereniging Banjaluka
Volleybalvereniging v. Dorsten Meppel A.Z
Volleybalvereniging Oosterboer
Volleybalvereniging Quick
IJclub "De Eendracht"
Wandelvereniging Jeugdland
Waterskivereniging De Stille Belter

Watersportvereniging Meppel
Zaalvoetbalvereniging Meppel
Zwem- en poloclub "De Veenkers"
Zeilvereniging Belterwiede

Commerciële Sportaanbieders

Achmea Health Center
Guus Jurriëns Life Style Center
Go For It Wellness
Sportcentrum R.v/d Veen
Prima Life
Ankie Wellnesscentrum
Fit/Care center Meppel
Medisport Meppel

Patiëntenverenigingen met sportaanbod

Astmafonds
Reumapatiëntenvereniging Meppel e.o.
Patiëntenvereniging Fybromyalgie